

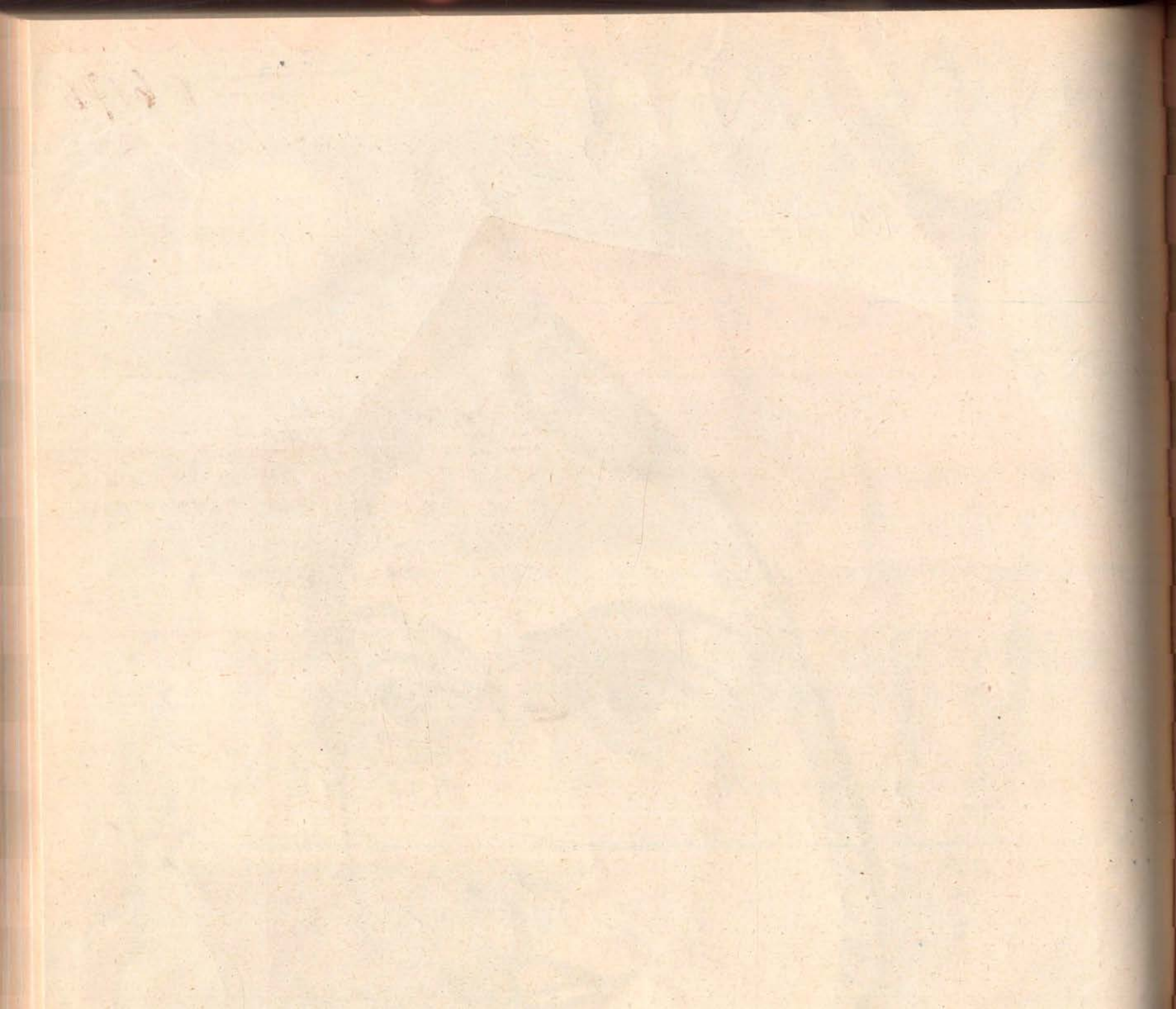
1931

196
1960/2

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧБОВА
БІБЛІОТЕКА

№
ЦІНА 20 К

№ 117714X) „1926“]

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ВСЕСВІТ

За
редакцією

ШУМСЬКОГО О.
КАСЯНЕНКА Е.

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

№ 11 (37) 1 серпня 1926 р.
Рік видання II-й.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ДВОХТИЖНЕВИК

Харків, вул. Лібкнехта, № 11.
Тел. № 34-76.

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧБОВА
БІБЛІОТЕКА

Фелікс Едмундович Дзержинський.

Голова Вищої Ради Народнього Господарства Союзу Р. С. Р. та Голова Об'єднаного Державного Політичного Управління Союзу Р. С. Р. нагло помер 20-го липня від приступу грудної жаби. Остання фотографія т. Дзержинського, коли він знімався під час свого перебування в Харкові в травні місяці ц. р.

ТРИ ПАЛЬЦІ

Оповідання П. Ванченка.

Смеркалося.

Я йшов по романтичному шосе.

Лінивий від кримського повітря, я спірався на традиційний — в спочинкові — ціпок і так само ліниво плів мережево з тихих, як сутінь вечора, думок.

Здала, зза сірих контурів, воркотіло, як допотопний звір, спокійне море, а круг мене густо перехрещували повітря швидкі, як хвиля радіо, металічні співи цікад.

Мені до без краю подобалась ця рожева сутінь і мінорний плеск моря, і я зібрався йти далеко, без цілі, використовуючи південний вечір і свій місячний спочинок, без зарані обміркованого плану.

За крутим зворотом я несподівано наткнувся очима на страшну — в присмерках — масу, що важкою плямою темніла на сірому шосе. Я міг подумати, що це був слон — на те підбивала моя уява й темперамент південного западного повітря. Але пролетів швидко автомобіль і освітив своїми очима шосе, паркан, кіпариси й страшну масу, і — я пізнав, то був паровий коток, контурами схожий на модного трактора. В цьому місці ремонтували шосе.

Я вилаяв автомобіль, що так невчасно роспорошив мою фантазію і підійшов ближче.

Рожеві присмерки вже погасли. Ніч швидка, полохлива і знать відкіль прилетіла і як геніяльна фарба натхненого мистра невпіймана впала на землю. Тоді зразу: і шосе і камінь паркан, і заязозений поетами монах-кіпарис, і, навіть, невпійманий нічний, на чужому ґрунті дуб, — все зразу одяглося у широкі ботики, а лицею чорної ночі й робило настрій ще більшої романтичності. Настрій хорошої тільки що прочитаної книжки.

Зацікавлений розкаряченим возом, цією випадковою павицею на південнім ґрунті, я рішуче ввійшов у ворота... Мене торкнулася моя фантазія, і я не міг інакше думати, що це сирота з великого циганського табору.

Справді, може я не помилився: віз обідраний, з горбачами халабуду в задку; оддаль, біля воза, чумацьке вогнище, три ніжок, казанок, засмажені напів голі хлопці в широких бричачках і, навіть, люлька; от де тільки... мое око шукало пару циганських голодних шкап, що отут десь ростреножені хитро махують хвостами, або, принаймні, пару волів і я б погодився тоді що це хоч чумаки.

Дихала спокійно ніч. Напівголі хлопці мовчали, і я, ніби не запроханий, мовчки підійшов і сів біля вогнища. Моє навісство виправдував мій настрій та й в цілому я не збирався бути настирливим і порушувати спокій цієї групи.

Звичайно, й на цей раз моя фантазія, просто кажучи, обманювала мене. Це були хлопці, що працювали сьогодні — разом з тим котком, що я зустрів біля воріт — по ремонту шосе і зараз доварювали собі вечерю й збиралися солодко заснути після трудного дня.

Їх трое сиділо навколо казанка й мовчки, поволі, наче лякачись, підкидали жменями у вогнище сухий хмиз.

Червоні язики виривались за триніжок, лякали полохливий темінь і танцювали мусяжковими плямами на засмажених обличчях кійних фігурах.

Інколи хто з них підводив голову, тоді світло червоного язика підбиралось аж під бриля й на один момент освічувало так само спокійні, задумливі очі, білі зуби, чорні — на чорному фоні брови й змореність, в цілому, на молодому лиці.

За крутим зворотом я несподівано наткнувся очима на страшну — в присмерках — масу, що важкою плямою темніла на сірому шосе. Я міг подумати, що це був слон — на те підбивала моя уява й темперамент південного западного повітря. Але пролетів швидко автомобіль і освітив своїми очима шосе, паркан, кіпариси й страшну масу, і — я пізнав, то був паровий коток, контурами схожий на модного трактора. В цьому місці ремонтували шосе.

Я вилаяв автомобіль, що так невчасно роспорошив мою фантазію і підійшов ближче.

зараз доварювали собі вечерю й збиралися солодко напіти після трудного дня.

Їх трое сиділо навколо казанка й мовчки, поволі, наче ляччись, підкидали жменями у вогнище сухий хмиз.

Червоні язички виривались за триніжок, лякали полою темінь і танцювали мусяньжовими плямами на засмаженні кійних фігурах.

Інколи хто з них підводив голову, тоді світло червоного язика підбиралось аж під бриля й на один момент освічувало так само спокійні, задумливі очі, білі зуби, чорні — на чорних брови й змореність, в цілому, на молодому лиці.

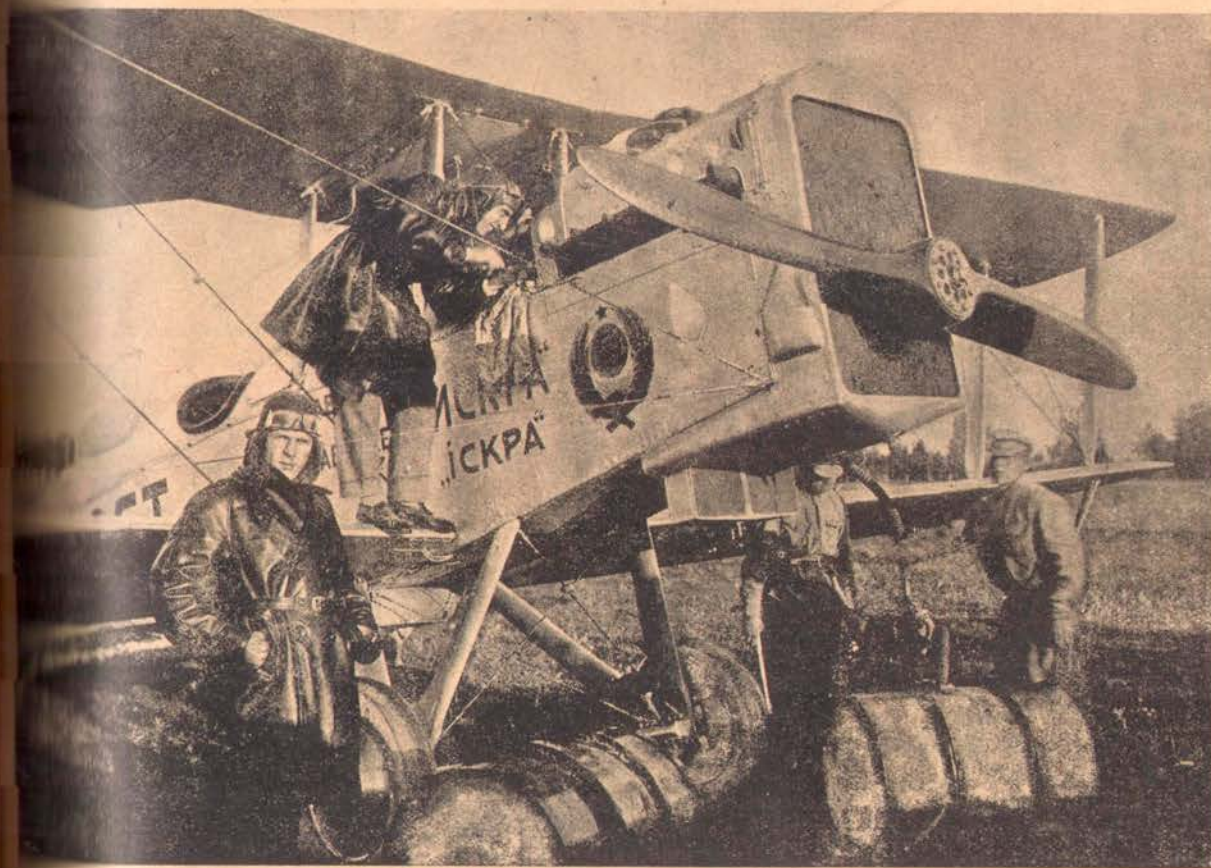
Похорон Ф. Е. Дзержинського. Несуть труну: т. т. Рудзутак, Риков, Сталін, Томський, Молотов, Кіров. За труною: Янек Дзержинський (син Ф. Е.), Варський.

Ця суворя дійсність ніяк не в'язалась з моєю фантазією, і я не розчарувався, бо спокійне, рівне дихання, ці повільні м'язи, що звільнились від напруження, так само мене вразили, як і гордо окреслений рух якогось видатного героя.

І довідався—

Вони хлопці Катеринославської округи. Прийшли сюди на заробітки. Працюють від кубічного метра й тому трудовий день починають по сонцю.

Радянські перельоти на Схід.

„Іскра“ й пілот Моїсєєв з механіком Морозом.

Смаковито сьорбаючи гарячий куліш, вони розповідали про свій дім, про причини, що погнали їх аж сюди на заробітки, про не вміру гаряче сонце, про сьогоднішню роботу, але ні в чому й ні в кого я не почув ні докору, ні жалю, чи дорікання—це була наче запилена сторінка історії, що от-от зі сходом сонця впаде на другий бік.

Заколисаний повільним ритмом розмови, цією простою піснюю про труд і життя, я солодко, уставивши лице на вогнище, зтулив вії, коли несподіванно за спиною хтось застогнав.

Я стріпнувся. Один з хлопців швидко встав, набрав води з відра, що стояло біля вогнища, і пішов до воза.

Я здивовано поглянув на віз, потім, через триніжок, на засмажених хлопців, що вже кінчали вечерю й уважно облизували язиками круглі дерев'яні ложки.

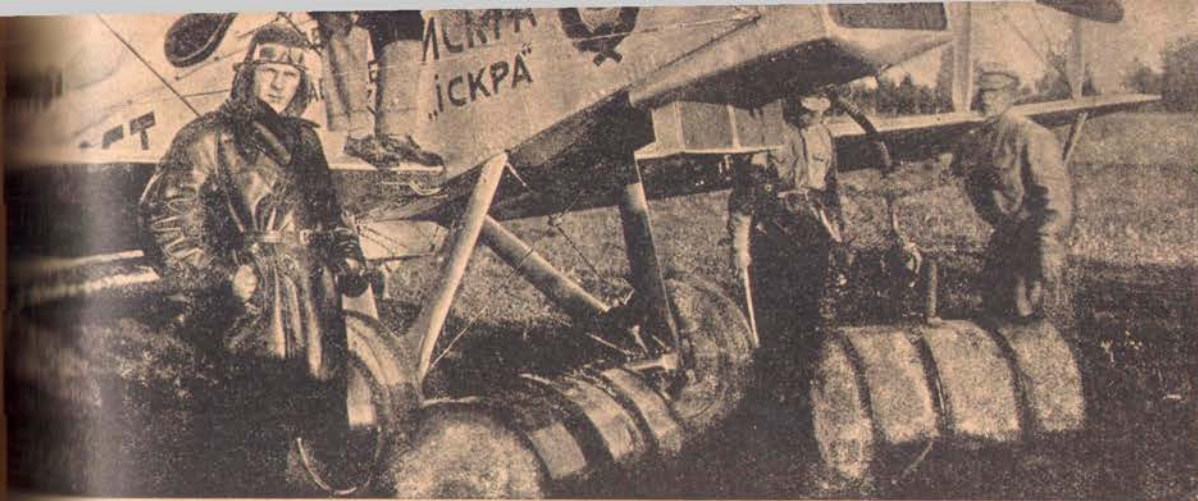
— Татарча—відповів один з них.— Позавчора пристав до нашого гурту... Каже, що безпритульний... їсти нічого. Та й прийняли—хай погодується! А сьогодні, з дуру, погарячивсь в роботі та й попав рукою під коток...

— Пальці помняло хлоп'якові—доповнив другий,—до кісток... Та ото й плаче бідолага.

Слід воза знову застогнало. Потім заворушилась чорна маса й з під драного піджака виглянула кругла, строга в лініях, голова.

— Що, болить рука?—запитав хтось від багаття.

„Іскра“ й пілот Моїсєєв з механіком Морозом.

Львівські перельоти на Схід.

Вранці в 13 на 14 липня з Московського аеродрому піднявся пілот Моїсєєв на літаку „Іскра“ і прямував до Харкова. За 3 г. 45 хв. Моїсєєв перелетів з Москви до Харкова й коли йому показував 5, він вже плавно висів на Харківському аеродромі. На аеродромі його зустрічають представники радянських та партійних організацій аерохему, комісії по організації перельотів, командування повітряних сил та інші. Тут на свіжому повітрі їм влаштовано сніданок. Після сніданку аерохему підносе пілоту паспорт та його помішнику Морозу грамоти та грамоти. Трошки пізніше знову на „Іскру“, і поворотного від міцних ударів...

Перший перельот до Малої Азії здійснено, що до найменшого гвинтика зроблено на радянському заводі.

* * *

Через кілька днів після того, як надійшло повідомлення що тов. Менжераяв успішно добрався до Тегерану, він через Харків пролетів дружини Менжераяв за маршрутом Харків — Севастополь — Анкара на апараті „Красная звезда“. Севастополь пілот, Менжераяв взяв відомого Московського журналіста Коляцова й разом з ним підняли пароплавів Черноморської авіації до Ангори.

приняли — хай погодиться! А сьогодні, з дуру, погарячивсь в роботі та й попав рукою під коток...

— Пальці помняло хлоп'якові — доповнив другий, — до кісток... Та ото й плаче бідолага.

Спід воза знову застогнало. Потім заворушилась чорна маса й з під драного піджака виглянула кругла, строга в лініях, голова.

— Що, болить рука? — запитав хтось від багаття.

„Красная Звезда“ й пілот Межераяв.

Кругла голова повернулася на світло й, вимучуючи твердо літеру „л“, протяжно, по дитячому застогнала:

— Палл-ці... Палл-ці!..

— Загоїться — якось загадково заспокоїв довгий худий хлопець, випростовуючи вздовж вогнища сухі зашмалені сонцем ноги.

Ніч вступила в нову фазу. Вона щільно обгорнула шовковим плисом кожен камінець, кожну деревину й занімала, наче збиралася заснути.

Зворушений коротким оповіданням і стражданням малого татарчати, я почув тривогу й хотів іти, щоб в темряві ночі знову здобути рівновагу й спокій, але мене затримував загадковий, обіцяючий тон довгого хлопця.

Я, дійсно, не помиливсь.

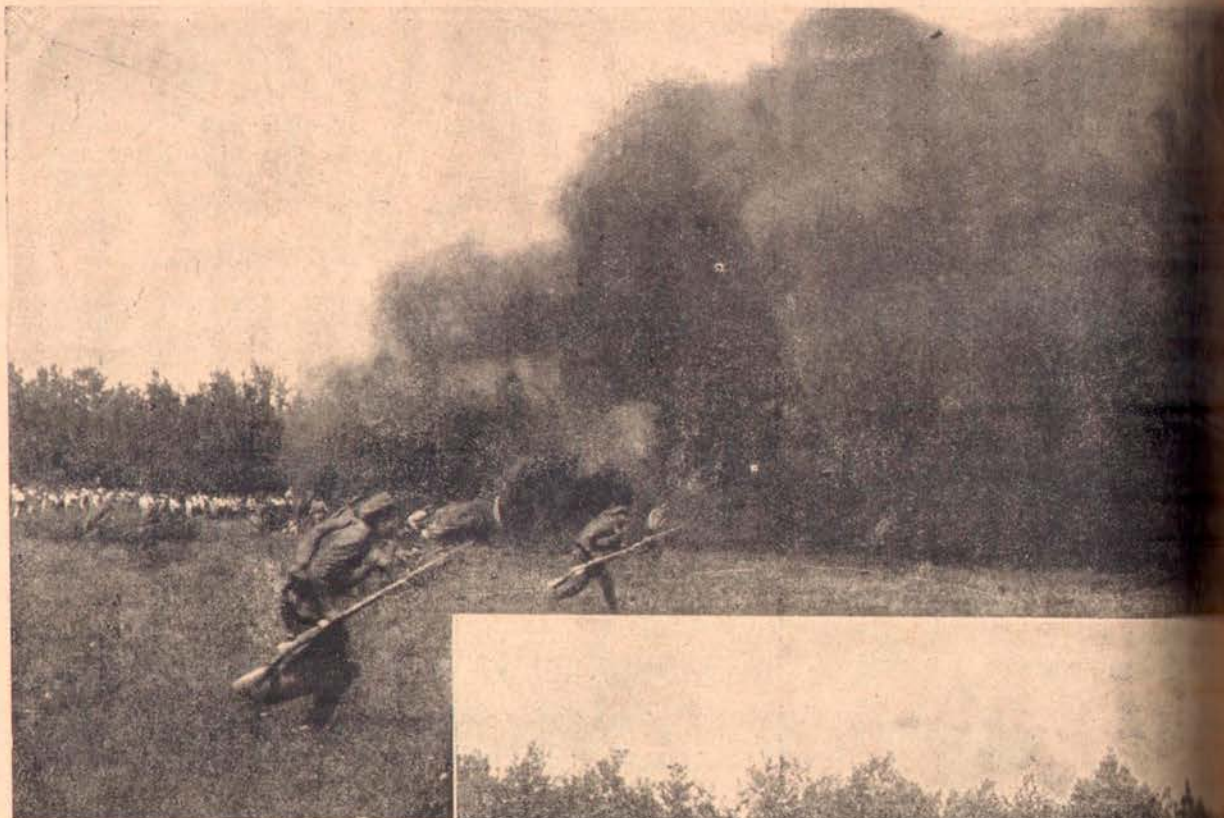
Не пройшло й хвилини, коли він схопився й, турнувши свого бриля на потилицю, з призирством і разом зі стражданням, до когось крикнув:

— Пальці, пальці!.. А мої пальці?!

Він важко дихав, очі його, на світлі вогнища, блиснули диким прадідівським вогнем і, очевидно, в зв'язку з подією щось переживав. Пройшла ще хвилина. Він закурив цигарку, трохи заспокоївся і, спершись на лікоть, розповів таку пригоду:

„Давно це було. А може й недавно... Я не вмію сказати бо час швидкий, а події безліч. Коротче: це було тоді, коли білі востаннє прогулялися по цих місцях, де ми з вами зараз спочиваємо. Я тоді зовсім молодим хлоп'яком пішов до червоної армії. Мені було—19. Пішов я через-те, що грала в мене кров, що нічого було робити дома й тільки вже в частині я довідався, чому вона—армія—зветься червоною й з ким вона б'ється.

Свято Аерохему в Харкові.

18-го липня Харків святкував день повітряної флоти та хемоборони СРСР.

Угорі—димова завіса. Нижче, планетоні змагання.

коли він схопився й, турнувши свого бриля на потилицю, з призи́рством і разом зі стражданн'ям, до когось крикнув: — Пальці, пальці!.. А мої пальці?!

Він важко дихав, очі його, на світлі вогнища, блиснули диким прадідівським вогнем і, очевидно, в зв'язку з подією щось переживав. Пройшла ще хвилина. Він закурив цигарку, трохи заспокоївся і, спершись на лікоть, розповів таку пригоду:

„Давно це було. А може й недавно... Я не вмію сказати бо час швидкий, а подій безліч. Коротче: це було тоді, коли білі востаннє прогулялися по цих місцях, де ми з вами зараз спочиваємо. Я тоді зовсім молодим хлоп'яком пішов до червоної армії. Мені було—19. Пішов я через-те, що грала в мене кров, що нічого було робити дома й тільки вже в частині я довідався, чому вона—армія—зветься червоною й з ким вона б'ється.

Ми стоялі в Ялі. Наш вартовий баталіон за три місяці—з часу коли я прибув до нього—встиг побувати в ділах і вже мав досвід. Час був тоді тривожний. З одного боку нас майже щодня турбували місцеві банди, а з другого—періодичні наскоки загонів білих, що десь ховалися в горах. Ми були власне не вартовим баталіоном, що обслуговує місто, а окремою бойовою одиницею, що повсяк час готова була зустріти ворога, не рахуючись з його кількістю. Простіше: ми що-хвилини чекали всього—і тривоги, і нерівного бою і, звичайно, смерті. Тому ми не дуже були здивованні, коли одного ранку пролетіла по місту чутка, що білі зайняли Севастополь і що Ялта зовсім відрізана від червоних. Через півгодини ця чутка ствердилася.

На морі, як ласі коти, показалися англійські пароплави, а в місті почалася паніка.

Не знаю, що вирішено було на екстремній нараді про захист міста, але ми—баталіон—знали тільки, що евакуюватись нікуди й заздалегідь підперізувались кулеметними стьожками й старанно обвішувались ручними бомбами.

О пів на десяту ми одержали наказ—розбити баталіон на чотири рівні групи й трьом виступити з міста в різних напрямках, по шосе, а четвертій залишитись при виконкомі. Чому виступити з міста й що робити на шосе—ми не встигли довідатись, бо наказ був швидкий, нервовий і гаять не можна було ні одної хвилини.

Вже по дорозі, тільки, я довідався про бойову задачу. Ми—з одного боку розвідка, що повинна тримати зв'язок з містом і з другого—загін, який зустрівшись з ворожим загonom, повинен зав'язати бій і затримати наступ.

Ішли ми тихо. Ще виходячи з Ялти, ми назвалися ротою—хоч нас тільки 32 й везли за собою три кулемети.

Одверто кажучи, я не погоджувався і не розумів цієї стратегічної хитрощи. Я гадав, що бій доведеться прийняти обов'яз-

18-го липня Харків святкував день повітряної флоти та хемоборони СРСР.

Угорі—димова завіса. Нижче, планерні змагання.

ково, й розбити баталіон на чотири групи, це тільки розширить сили. До речі ще: баталіон цей був тільки по назві, а справді ж увесь Ялтинський гарнізон міг укластися в одну добру роту бойового складу.

Годин через дві ми зупинились. Наш командир витягнув мапу, уважно розглянув її і орієнтуючись на Ялту й Петрі, заявив нам, що далі не підем.

Ми вислали вперед патрулів і одержали дозвіл—спочивати після чого повинні були розмістити караули і, на всякий випадок, вибрати можливі позиції.

Зморені, не так довгим, як швидким переходом, ми з ротою скористували цей дозвіл—і зразу-ж запилене шосе вкрите чалася рудими буцями, тупими носками до неба.

Але, на жаль, не довелося нам тоді спочити. Не пройшло й п'яти хвилин, коли прибіг патруль і крикнув:

— Білі!..

Ми схопились. Втома кудись відлетіла. — Білі в Алупці всього три версти. Вершники... — Скільки? — невідомо.

Божевільно швидко пронеслись тоді події. Ми встигли тільки вмотити кулемети за кам'яними парканами, коли зовсім близько, може за двома, трьома зворотами, почувся постріл і потім залп. Це була дійсно, несподіванка.

Наш загін одержав короткий наказ—в гори, по одному і вітром вимівся з шосе; але я та ще два товариші затрималися біля кулеметів і тим рішили свою долю.

Мені й досі в очах стоїть цей клаптик з мого минулого.

Я вже зібрався на паркан, щоб плигнути в яроч і догнати своїх товаришів, коли з-за рогу вискочив десяток вершників і потім ще й ще, і я тільки—від несподіванки—вистрелив кулеметом угору й збитий з паркану впав під ноги скаженому коню. То був влучний удар списа й я щільно влип до твердого каменю.

Мені не хотілось вже підводити голови, я знав, напевне, що мене зарубають, або найкраще — десяток куль зробе з моїх ребер погане мокре решето. Але довелося встати. Замахнувшись удар нагая просвітив в повітрі — в мене защеміла спина, і скопився, вдарившись головою об кам'яний паркан.

Те, що я побачив, мене жажнуло: мій товариш вже лежав на голови, а в другого — в той момент, коли я підняв очі — впадала шабля посеред грудей і він, захитавшись, мов п'яний, впав біля моїх ніг.

Не пригадую зараз, які чуття наповнили мої груди, але я почув дико, по звірячому й схопивши з землі гвинтовку, виліз на оскаженілого рубаку... і в цей момент почув тупий удар по голові. Пам'ятаю я впав рядом з моїм товаришом.

Прокинувся я вже десь у дворі — ввесь забруднений, кров'ю — мене, очевидно, тягли — і здивувався, що я ще живий. Вже було над вечір.

Всперся на лікоть, полапав товстий рубець на голові і почав — почав чогось обтрусювати пилюку зі своїх штанів. Чуло мене, по двору, снували заклопотані фігури й з хати вийшов гамір. Я підняв очі, подививсь на гори, потім на будинок.

На розі якого теліпався великий дерев'яний годинник, і зрозумів, що я в Алуці. Я ще раз поглянув на годинник, встав і... і зразу ж зустрівся зі злими очима вусатого полковника. Він криво посміхнувся, і знову мене всього й густо, як завжди, прошипів:

Встав!.. — Хм... нарешті!

Я зрозумів чому мене залишили живим. Я чекав.

Скільки червоних в Ялі? Чи дізнались за Севастополь?

Не знаю.

Знатимеш, — злорадістю замахнувшись мене полковник і махнув до мене рукою. Мене били. Били мене засмажених чеченців нагаями, а полковник товстим волосатим кулаком, і коли я падав, мене зручно підпідпювали ногами й поставивши мене на ноги знову били. Я мовчав. Моя впертість роздратовала полковника до краю й він порішив мене вбити засобом добути від мене інформації й примусити мене заграти.

Це була несподіванка, я не чекав цього... Я навіть промовчав. За мене крикнуло мале дівча, що стояло в дверях, а я дивився на свій палець, що швидко покотився по столі й думав тільки, що осталося їх тепер чотирі. Я не розбирав уже, що кричав полковник, чого він хотів від мене і лише мутними очима стежив за стьожечкою крові, що бігла з столу й великими краплинами падала біля моїх ніг.

Я бачив ще, як підійшов чорний собака, злизав кров й потім, зіп'явшись ще й на стіл, турнув мого пальця на землю.

Я зомлів.

Але прокинувся швидко. Мене щось допитували. Я не відповідав, бо не знав, що відповідати, і знову почув у руці швидкий гострий вогник і не стало ще одного пальця.

І потім — третього.

Я чекав смерті.

Але світ і життя повне несподіванок. В той час, коли я уявив, що шабля швидко перевернулася в повітрі й летить зі свістом до моєї голови, десь поблизу залунав постріл. Я здивувався. Потім почув, як затрусився стіл, на якому так покійно лежала моя голова і хтось важкий упав на мою спину. Я почув крик:

— Хтось убив полковника!

Вже смеркало. Мені знову до болю захотілось жити.

Переляканий двір заворушився, як в гарячці. Несподіваний постріл і вбивство полковника стрівожили п'яну юрбу. Вона кинулась в різні боки відшукувати, очевидно, мого друга.

Я — один без догляду. Темніло.

Я туго скрутив шкіряним поясом покалічену руку й нетвердою ногою побрів до воріт.

Через день мене підняли в горах мої товариші...

Він замовк. Я звернув увагу на його руку, що лежала близько вогнища й побачив короткі товсті вузли замість трьох пальців.

Ніч знову розходила й співала.

Зморені хлопці лежали навколо вогнища, прикривши брилями лиця. Чулося рівне дихання. Я повісив.

...в мене всього й густо, як
...решень, прошипів:

Встав!.. — Хм... нарешті!
...розумів чому мене залишили
...ним. Я чекав.

Скільки червоних в Ялті?
...в дізнались за Севастополь?

Не знаю.
Знатимеш, — злорадістю за-
...в мене полковник і махнув до
...рукою. Мене били. Били
...засмажених чеченців нагаями,
...полковник товстим волосатим
...ном, і коли я падав, мене зручно
...лювали ногами й поставивши
...стілки знову били. Я мовчав.
...моя впертість роздратовала
...ковника до краю й він порішив
...ним засобом добути від мене
...ности й примусити мене заго-
...вати.

...ще раз прошипів:
...будеш відповідати?
...ще раз промовчав.
...тоді він коротко рубнув:
...до столу!

...не знав що буде, але чекав
...лютого й смерти.

...чеченців, що тупо випов-
...каз свого полковника, схопили мене під руки й повели
...нику, де стояв круглий, заставлений пляшками, стіл.
...нов побитий, мов п'яний. В дворі, так само, продовжувалась
...дні — бігали заклопотані люди — й ніхто не звертав особли-
...ваги на мене, на полковника, — я був один і почував бс-
...самотність перемішану з фізичними муками.

...біля столу я тільки трохи підбадьоривсь. Я підняв очі,
...поглянути що мене чекає й несподівано зустрівся погля-
...старим бородатим євреєм, що стояв в двері й пильно
...на моїми вимученими рухами. Біля нього, в позі загнан-
...ареліканної вівці, стояла дівчинка - підліток і, ніби шукаючи
...ду, ховала свою голову в поли широкого піджака.

...побачив у них на лиці ті муки, що я переживав, спів-
...і мені стало радісно. Я почув перед шибенецею, не
...від себе, рідну душу.

...була дійсно щаслива — в тих обставинах — хвилинка,
...після довгих мук напився холодної цілющої води й збі-
...венти. Але все те, що трапилось слідом за цією хвилиною
...всюкому радість і зоставило згадку по собі на все
...це була чортяча вигадка вусатого полковника.

...схопили за руку, розложили її на столі, придавили
...рубали один палець.

М. Ракоші, відомий угорський комуніст. Фашистський уряд
Хорті судить його за комуністичну діяльність.

...перелякани днів заворушівся,
...як в гарячці. Несподіваний постріл
...і вбивство полковника стрівожили
...п'яну юрбу. Вона кинулась в різні
...боки відшукувати, очевидно, мого
...друга.

Я — один без догляду. Темніло.

Я туго скрутив шкіряним поясом
...покалічену руку й нетвердою ногою
...побрів до воріт.

Через день мене підняли в горах
...мої товариші...

Він замовк. Я звернув увагу
...на його руку, що лежала близько
...вогнища й побачив короткі товсті
...вuzzi замість трьох пальців.

Ніч знову розходилася й співала.

Зморені хлопці лежали навколо
...вогнища, прикривши брилями лиця.
...Чулося рівне дихання. Я порішив,
...що вони сплять. Але пройшла хви-
...лина й один з них, швидко ски-
...нувши бриля, підвівся й запитав:

— Ну, а спас же тебе хто?

Чутно було по тому, що він
...до дрібниць переживав оповідання
...свого товариша.

— Не знаю — вже спокійно від-

повів довгий хлопець. Потім він освітив цигаркою чорні вуса,
...й очевидно думаючи про щось інше, додав: — Було... цією вес-
...ною — в Севастополі на вокзалі... відходив потяг. Я почув
...тільки радісний й разом здивований дівочий голос: — Тату!.. —
...він!.. у нього немає трьох пальців на руці.

У довгастого хлопця раптом став ліричний голос. Він про
...щось мріяв.

Погасло вогнище.

Темінь.

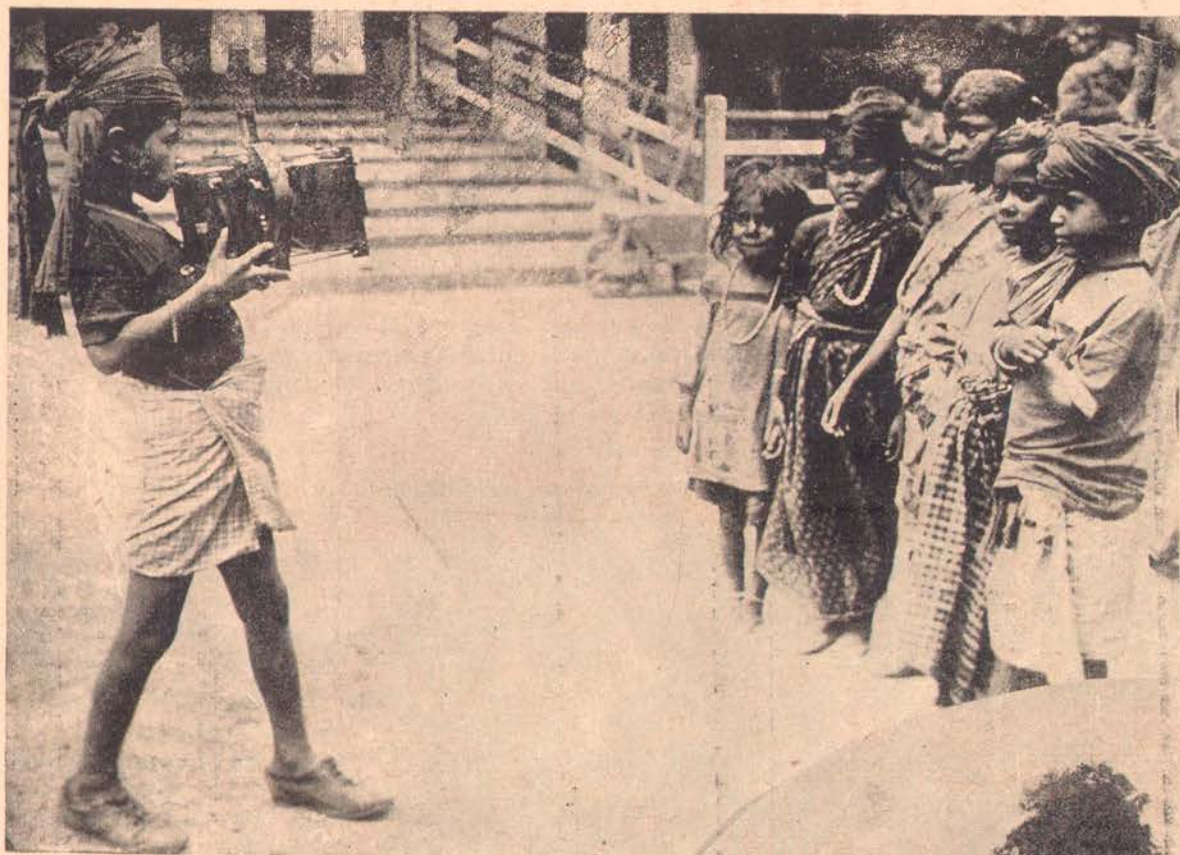
Застогнало татарча.

Я йшов знову по романтичному шосе й думав про катерино-
...славського хлопця. Я бачив його після роботи й хотів ще
...уявити повного, невичерпаного в рішучому бою. Я знав, що він
...червоний вояка, але мені хотілось сплести міцну прозаїчну
...верювку, що з'єднує своїми кінцями два етапи: минулий крі-
...вавий фронт і сьогоднішню відбудівлю шосе.

Ніч вимірляла свою половину.

Зоряне небо, густим вогнем решетом, низько схилилось
...до землі.

Реонув вітер.

Кук—генеральний секретар союзу гірників в Англії.

Всесвітня
ілюстрація.

Всесвітня ілюстрація.

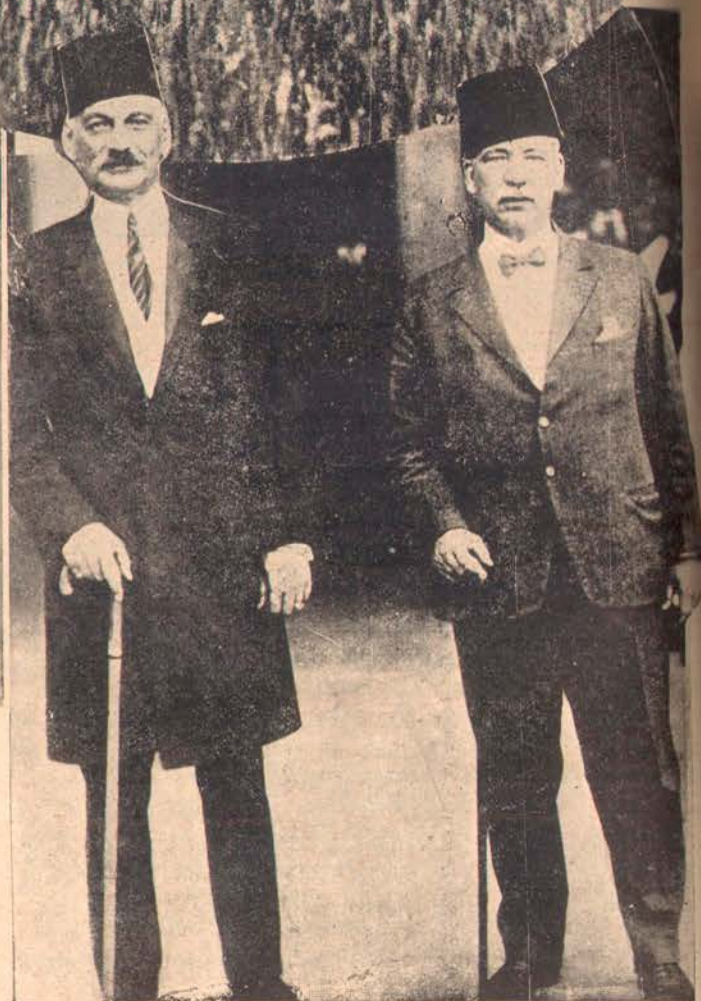

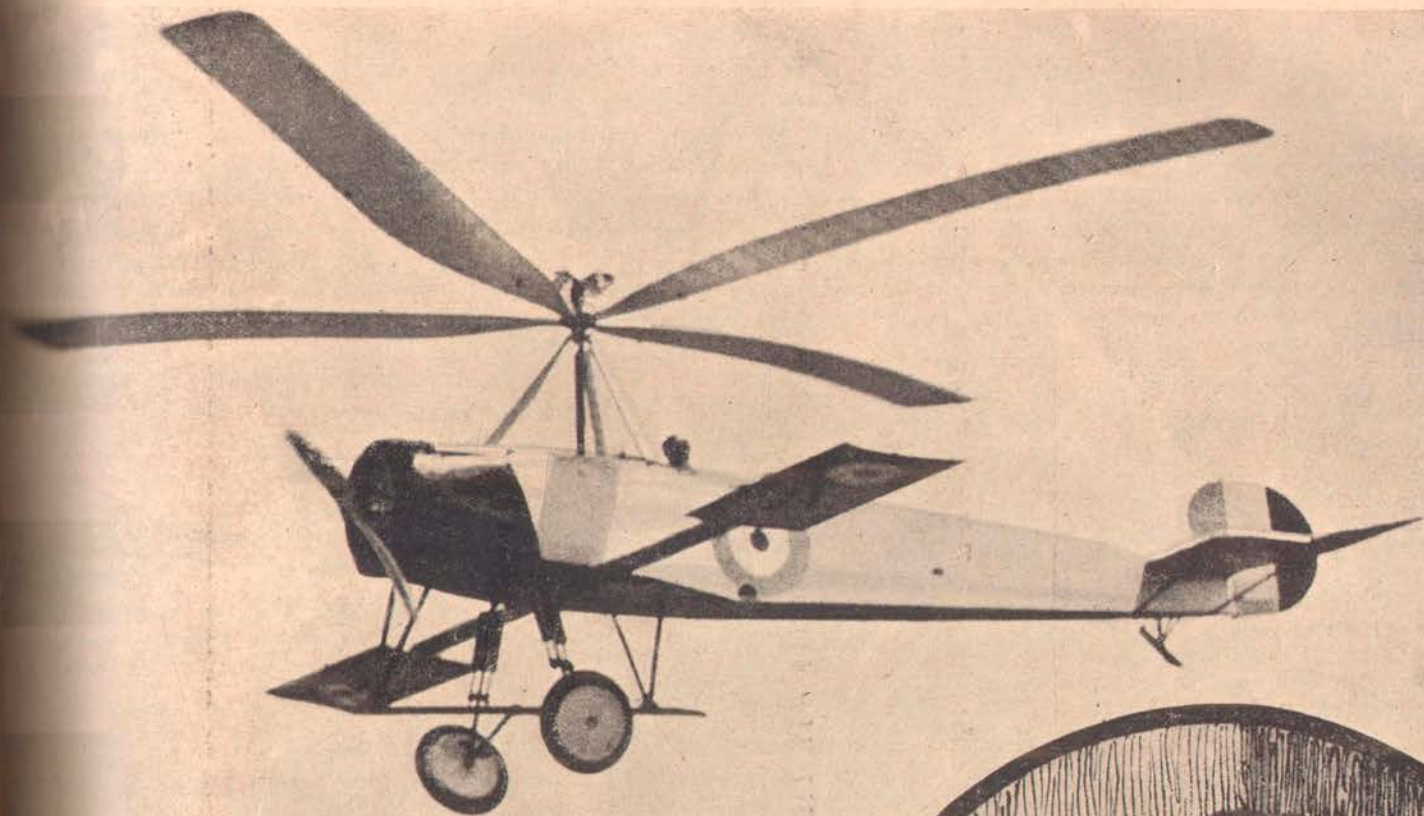
Угорі ліворуч,—на індійській виставці, що зараз вібувається в Берліні, хлопчик-інд.ець знімає своїх товаришів.

В центрі,—італійський диктатор Мусоліні демонструє свою нісі зацікавленість.

Внизу ліворуч,—один з моментів демонстрації інвалідів війни в Парижі. ність урожаєм в Італії. Разом з королем він оглядає лани. Але ми знаємо, цього фашистського артиста, що фальшиво намагається грати ролю друга народа.

Праворуч,—новий прем'єр Єгипту Одлі-паша Еген та міністер чужоземних справ.

Угорі,—перший аероплан з крилами, зробленими по типу млинових. Цього літака демонстрував в Англії відомий літун Куртей.

В колі,—новий військовий міністер Франції Гільома.

Внизу ліворуч,—рекорд будівлі будинків. Цей двоповерховий будинок на 6 кімнат збудовано міжнародньою кооперацією будівельних робітників за $3\frac{1}{2}$ дня. Працювало 42 робітн.

Праворуч,—колишній посол Естонії в СРСР Бірк, що зробив відкриття політики Естонського уряду проти Радянського Союзу.

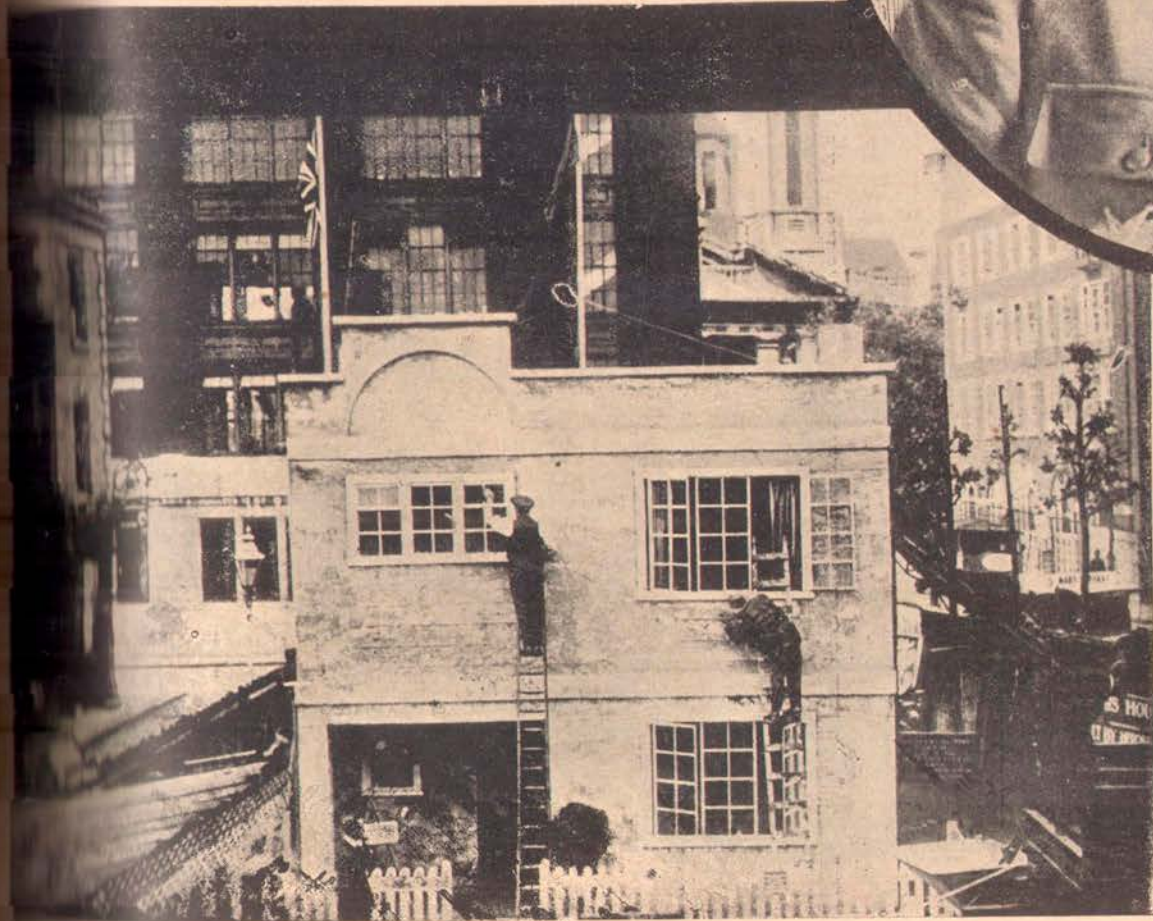
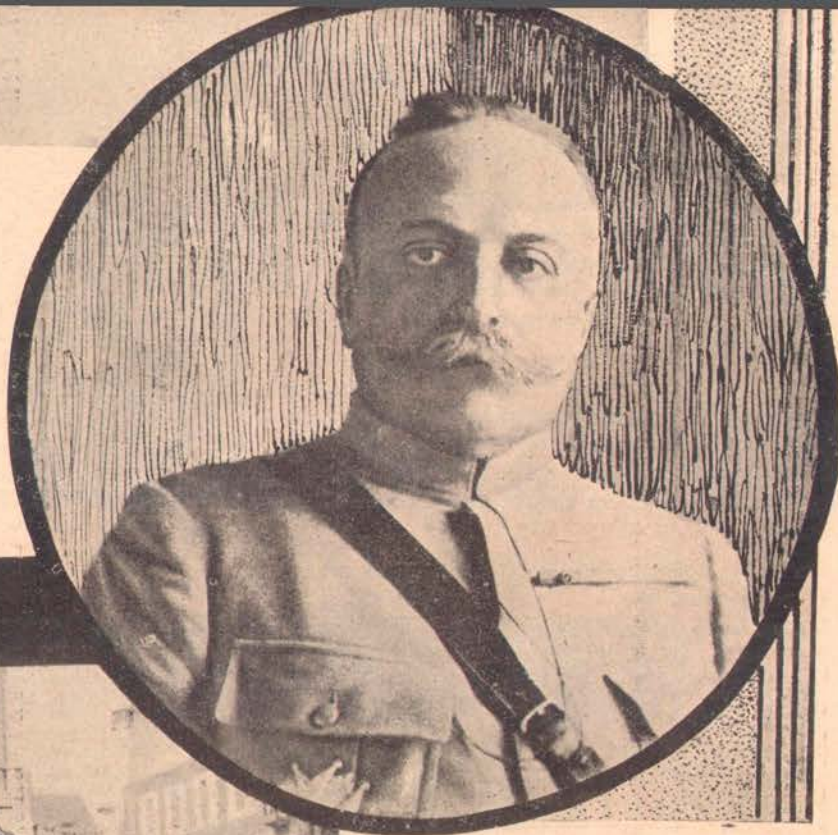

Угорі,—перший аероплан з крилами, зробленими по типу
маннових. Цього літака демонстрував в Англії відомий літун
Куртей.

В колі,—новий військовий міністер Франції Гільома.

Внизу ліворуч,—рекорд будівлі будинків. Цей двошвер-
ковий будинок на 6 кімнат збудовано міжнародною кооперацією
будівельних робітників за $3\frac{1}{2}$ дня. Працювало 42 робітн.

Праворуч,—колишній посол Естонії в СРСР Бірк, що зробив
викриття політики Естонського уряду проти Радянського Союзу.

Пабло Пікассо

(Стаття А. Альфа).

Пабло Пікассо мало не найвідоміший з сучасних художників. Проте, його цінять дуже різно. Є багато протилежних гадок про нього. Багато критиків вважають Брака (також дуже відомий французький художник), а не Пікассо за дійсного основателя й вождя кубізму, — „винахідником“ його. За теоретика кубізму його також не можна вважати, — на цьому полі з більшим успіхом виступали Глез і Метценже.

Проте, коли питання про те, хто дійсно був натхненним вождем найбільшої течії в мистецтві довоєнного часу і спірне, то все таки, безперечно, що в особі Пікассо ми маємо художника, найчутливішого в своїй творчості, який найчутливіше, найгнучкіше й найяскравіше відбив увесь розвиток французького мистецтва нашого віку.

Особливо велике значіння мав він за межами Франції. Як рішуче ні виступав кубізм у Франції проти старих естетичних теорій і художніх шкіл, як не виразно він підкреслював своє завдання навчити людей інакше бачити, — все таки він був кінцевим наслідком всього розвитку французького мистецтва, все таки він зв'язаний певною малярською традицією з усіма старими французькими художніми течіями.

Від існування малярських традицій залежало те, що Пікассо не був у Франції „монопольним“ виразником кубізму, що він працював і розвивався серед багатьох значних художників, які не завжди навіть формально прилучали себе до школи кубізму, але разом з ним визначали лице молодого французького мистецтва, часто доповнюючи й вирівнюючи лінії розвитку французького кубізму, як от Матіс, Майоль, Марке, Дерен та інші.

Коли для французьких художників Пікассо був тільки прапором, тільки найхарактернішим представником нової течії, разом з багатьма іншими, то за межами Франції, особливо в Росії й Німеччині, Пікассо до війни був майже єдином взірцем для лівого мистецтва.

хопили й відчули тільки один бік цього кубізму, тільки один з моментів його розвитку.

Приймається тільки аналітичні картини Пікассо, що розкладають предмет, який малюють, на малярські елементи.

Забувають, що Пікассо ще в свій ранній, так званий „голубий період“ розвитку, працював над картиною, як над синтетичним цілим, прагнувши до того, щоб побудувати її найбільш переконуюче малярськи.

Французький кубізм завжди підкреслював свою наслідну залежність від старих художніх шкіл, — російський же разом з італійським, відкидали усе художні традиції і все старе в мистецтві, часто прикриваючи богемським радикалізмом — „революційністю“ брак самостійного художнього ані й культури.

Цікавий анекдот з життя Пікассо найкраще характеризує цю різницю між французьким і російським кубізмом.

Приїздивши до Парижу й зайшовши до Лувру, Ларієнів — один з найвидатніших представників російського кубізму того часу — побачив художника, який старанно копіював картину одного з старих майстрів.

— „Нащо ви списуєте старих майстрів?“ — сказав Ларієнів, — „коли у вас, у Франції, можна вчитися в таких великих сучасних художників, як Пікассо?“

— „Я сам Пікассо“ — відповів чужинець остовпівши Ларієневу.

Цим неповним засвоєнням і нерозумінням кубізму і пояснюються той галас, що утворився з приводу переходу Пікассо до класицизму і Енгра.

Критики всього світу заявили: „Пікассо зрадив кубізм, Пікассо перестав бути його вождем“.

Коли в новіших творах Пікассо і можна побачити якийсь поворот, то цілком не несподіваний. Коли гадали на його ранні твори „голубого періоду“, напевно під сильним впливом старих іспанських майстрів, то між ними і його новішими творами можна вбачити вирзний зв'язок. І в його останніх творах видно саме прагнення найповніше охопити і передати малярський обсяг, збудувати те, що він зображає, просторібно в картині, а в малюнку — виразною лінією одержувати обсяг.

Але Франція, після війни, вже не та, якою була

слідком всього розвитку французького мистецтва, все таки він зв'язаний певною малярською традицією з усіма старими французькими художніми течіями.

Від існування малярських традицій залежало те, що Пікассо не був у Франції „монопольним“ виразником кубізму, що він працював і розвивався серед багатьох значних художників, які не завжди навіть формально прилучали себе до школи кубізму, але разом з ним визначали лице молодого французького мистецтва, часто доповнюючи й вирівнюючи лінії розвитку французького кубізму, як от Матіс, Майоль, Марке, Дерен та інші.

Коли для французьких художників Пікассо був тільки прапором, тільки найхарактернішим представником нової течії, разом з багатьма іншими, то за межами Франції, особливо в Росії й Німеччині, Пікассо до війни був майже єдином взірцем для лівого мистецтва.

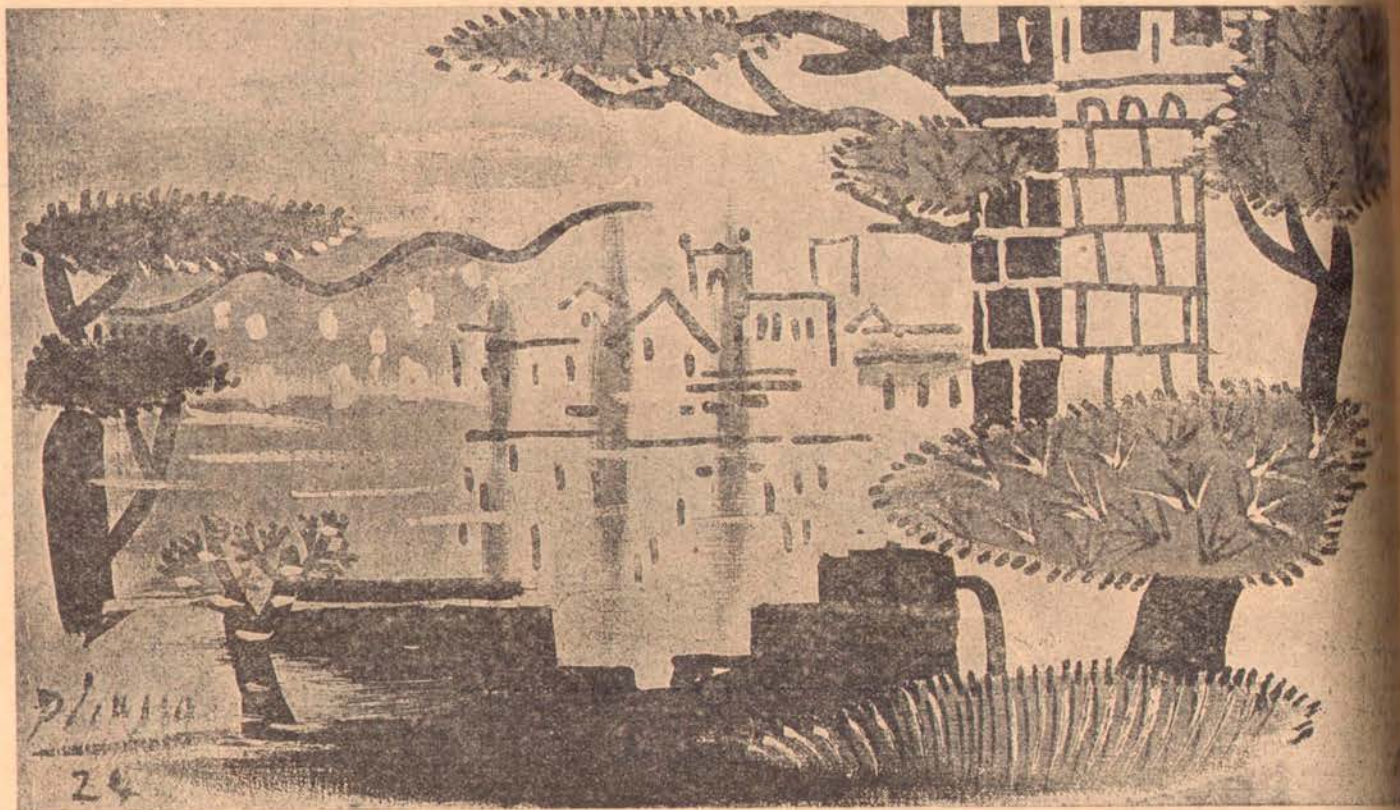
Засвоєння кубізму в цих країнах було до певної міри поверховим, неглибоким, часто механічним, а не органічним.

Замість живої малярсько-цінної течії, в них розвивається кубістичний штамп, — трафарет, що його доводять до абсурду однаково відомі і в Росії, і в Німеччині художники безпредметники (супрематисти) Малевич і Кандинський, які по суті вже покинули реальний ґрунт малярства і стали схоластиками малярської теорії.

В Росії, Німеччині та в Італії, де задовго до кубізму вже було ліквідовано всякі художні традиції (зокрема в Росії їх убив уряд), — молоді художники перейняли виключно критичний, аналітичний бік французького кубізму; вони ви-

Портрет Пабло Пікассо.

Пабло Пікассо.

ларісневу.

Цим неповним засвоєнням і нерозумінням кубізму і пояснюються той галас, що утворився з приводу переходу Пікассо до класицизму і Енгра.

Критики всього світу заявили: „Пікассо врятує кубізм, Пікассо перестав бути його вождем“.

Коли в новіших творах Пікассо і можна побачити якийсь поворот, то цілком не несподіваний. Коли порівняти на його ранні твори „голубого періоду“, навіть під сильним впливом старих еспанських майстрів, то між ними і його новішими творами можна вбачити виразний зв'язок. І в його останніх творах видно саме прагнення найповніше охопити і передати малярський обсяг, збудувати те, що він зображав, привертати в картині, а в малюнку — виразною лінією охоплювати обсяг.

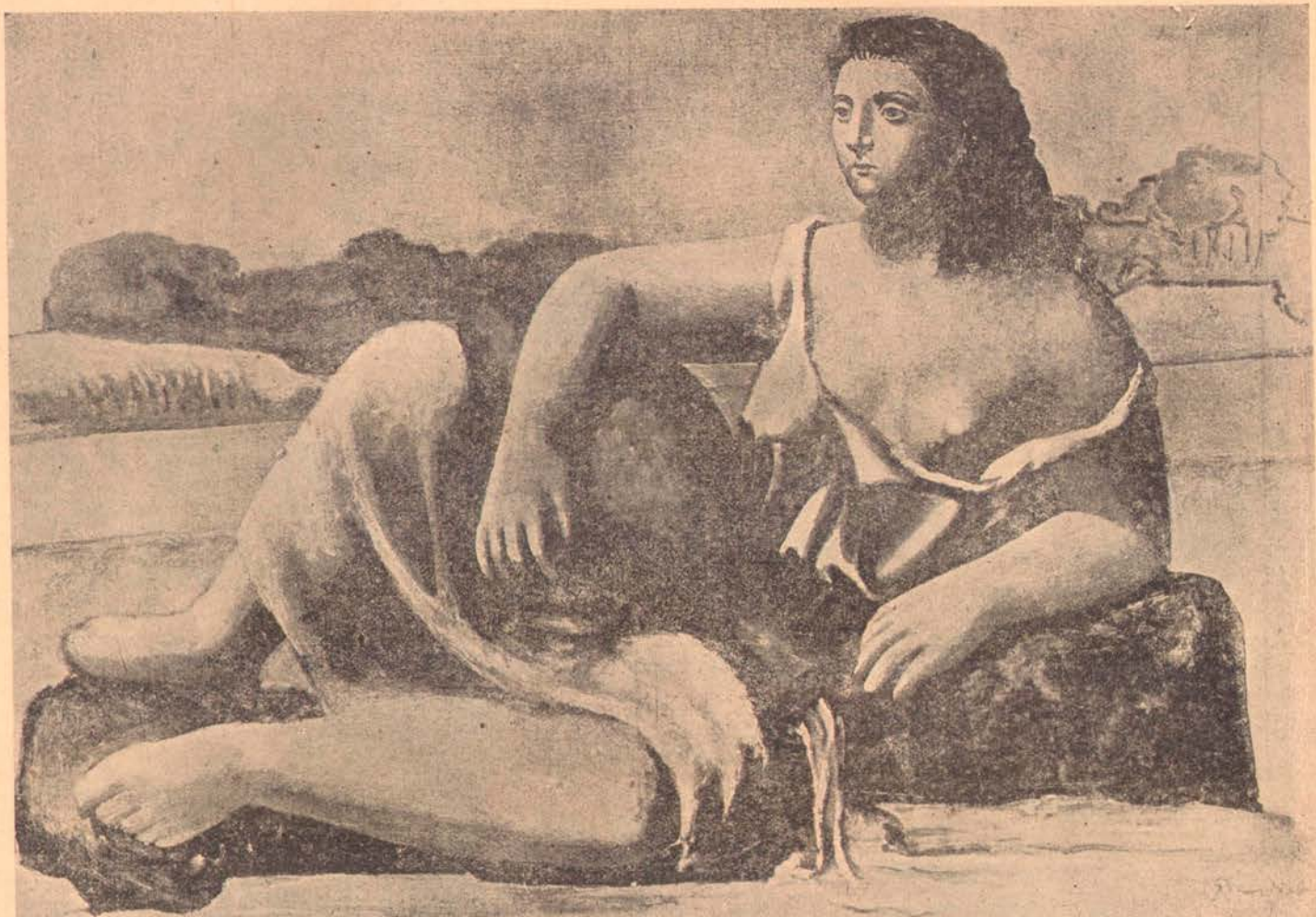
Але Франція, після війни, вже не та, якою була в період розквіту кубізму; і в мистецтві,

авангарді в усім європейському житті, більше й більше проявляється елемент реакції, консерватизму і пасивності.

Пікассо, якого можна кубізму зрозуміти його чутливе ставлення на всяку сторону громадського життя й смаку, в своїх останніх творах відбив це переживання повоєнної Франції.

Останні твори Пікассо мають в собі якийсь пасивізм, якийсь кубізм, в зеніті свого розвитку, схильний до класицизму.

Не випадково Пікассо виголосив свої «назад до Ефіра» Ефір з його значенням, сталим зустрінем, найкраще відповідає значенню повоєнної Франції до цього важеного і повільно-закінченого мистецтва.

Пабло Пікассо.

Легенда. 1922.

Один з найвідомих німецьких критиків Отто Граутоф дуже влучно зауважив, що кубізм мав внутрішній потяг до класицизму й академізму.

Кубізм, як і академізм, завжди шукав художніх канонів.

Це невисоке мистецтво споки класицизму, все таки головна властивість «Кубізму» — це має свого власного осального

Не випадково Пікассо виголосив у 1922 році — „назад до Енгра“: Енгр з його класицизмом, сталим мастерством, найкраще відповідає вимогам повоєнної Франції до нововаженого класицизму — закінчення мистецтва.

Пабло Пікассо,

Легенда. 1922.

Один з найвідачіших німецьких критиків Отто Граутоф дуже влучно зауважив, що кубізм завжди мав внутрішній потяг до класицизму й академізму.

Кубізм, як і академізм, завжди шукав художніх канонів.

Невисоке мистецтво епохи класицизму, все таки головна властивість якої епохи була її „відбитість“. Класицизм не має свого власного реального світу до життя, а лише відбиває, переломлює, крізь призму своєї епохи, світ старої Греції і Відродження — вчиться треба у них. При чому, вивчення це старе мистецтво треба знати, що воно, до певної міри, відвертається від реального життя, відмежовується від нього художнім канонам, холодом форм, штучно побудованих.

В цьому він схожий і рідний з кубізмом.

Кубізм після Сезанна також увесь побудований на вивченні старого мистецтва, на вивченні й розкладенні законів будування картин.

Власного підходу до життя, самостійних очей, самостійного чуття — кубізм не має і в цьому він внутрішньо рідний класицизму і звідси неминучий притяг до Енгра.

Пікассо, як і завжди, раніш усіх і виразніше за всіх виявив цей новий напрям французького мистецтва.

Грім війни і події повоєнного періоду розкидали раніш з'єднану групу мистців в різні боки.

Частина з них стала „сюрреалістами“, злилася з комуністичною групою мистців і шукає самостійного революційного виходу з „мертвого штилю“ повоєнної Франції. Частина заразилася апокаліптичними, містичними настроями сюрреалістичного експресіонізму.

Пікассо шукає нового класицизму — спокійного урівноваженого мистецтва.

Для цієї групи Пікассо й досі залишається вождем.

Але, коли Пікассо, в його творах, рятує його темперамент художня інтуїція, то більшість його послідовників мають лише художній шаблон.

Деякі твори Пікассо все ще мають художню цінність, то роботи його послідовників тільки ілюструють сутінки повоєнної Франції.

Пабло Пікассо.

Малюнок.

Київ— Дніпро— Сонце

Місто Київ—це містечкий твір.
Особливо влітку, коли задніпровські далі прослалися зеленою необмежністю і пестливо горують на сонці своїми водяними боками Дніпро. Він несе на своїй холодній,

Київ — Дніпро — Сонце

Місто Київ — це містечкий твір..
Особливо влітку, коли задніпровські лалі прослалися зеленою необмежністю і нестливо горують на сонці своїми водяними боками Дніпро. Він несе на своїй холодній,

прозорій спині могутні пароплави і невтомно гонять, гонять вниз важкі плоти лісу.

Дніпро працює, допомагає нашому господарству; влітку „нагрузка“ йому величезна.

А соняшні піскові чисті береги заповнено людом.

Люди київський службовий поде кілька годин живе влітку на березі Дніпра, на пляжах.

Після работ жвавою юрбою поспішають на соняшне повітря, на човни.

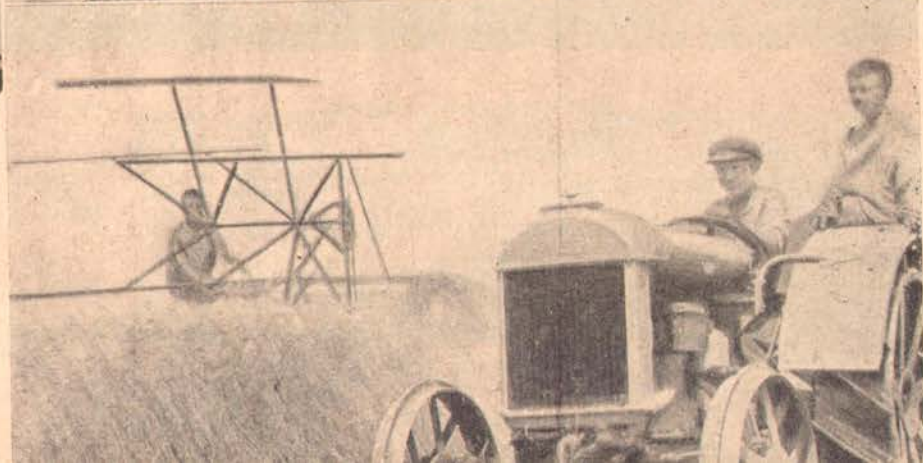

Угорі — кравид на Дніпро з пролетарського саду в Київі. Нижче — з царського пам'ятника Кочубею та Іскрі зняли ці пости і тепер Іскра „стерезе“ київську електростанцію. Праворуч — на пляжі, під пекучим сонцем. Нижче — ідуть плоти.

Фотогр. О. В. Зерн

„Куємо кращу долю“

(Дитяче містечко ім. Комінтерну).

Недалеко від Одеси, на вулиці Великого Фонтану, там, де колись були садиби князя Ржевського, зараз розкинулося дитяче містечко ім. Комінтерну.

Це містечко, в якому біля 1.500 дітей, скидається на невеличку державу, правда, мікроскопічну.

Манисали в себе, в містечку, гасло: „Куємо кращу долю“. І, справді, в них різьбяр—самобутнє хлоп'я—вирізбив з каменю погруддя дитинства. Зліпив він і серце, шлунок та легені—зовсім мов натуралі. Тепер діти, порозфарбувавши їх, вчать по них.

І в дітей і оркестр. Духовий. Справжній, не смійтеся, і так грає в часи відпочинку, що аж серце радіє...

Недалеко від Одеси, на вулиці Великого Фонтану там, де колись були будинки і церква, зараз розкинулося дитяче містечко Комінтерну.

Це містечко, в якому біля 1.500 дітей, скидається на невеличку державу, правда, мікроскопічну.

Написали в себе, в містечку, гасло: „Кувмо крашу долю“. І, справді, є в них різьбяр—самобутнє хлоп'я—вирізбив з каменю погруддя Шевченка. Зліпив він і серце, шлунок та легені—зовсім мов натуральні. Тепер діти, порозфарбувавши їх, вчать по них.

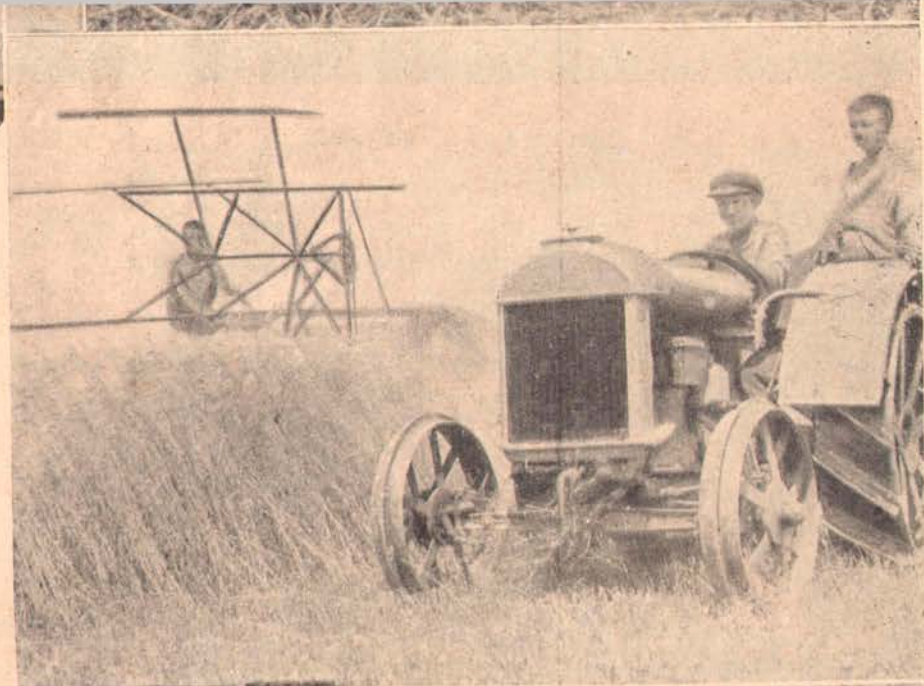
Є в дітей і оркестр. Духовий. Справжній, не смійтеся, і так грає в часи відпочинку, що аж серце радіє...

За 12 верстов від Одеси, коло Дальника, містечко має свій парк, реманент, город...

Кутір великий—450 десятин. Там діти збирають те, що самі висівають і посадили своїми маленькими руками.

Ну, а трактор, як вам це подобається? Самі сіють, самі жнуть, самі молотять. Цього року врожай незвичайний: пудів 200 озимої пшениці з десятини.

Ш. Л.

Зачумлене місто.

Історія розвитку капіталістичного, як і кожного міста, цікава, як історія боротьби людини з несприятливими силами природи.

Найяскравіше це відбивається на Ріо-де-Жанейро.

Роскішна, тепер, столиця Бразилії в свій час уславилась серед усієї Європи як найбільше джерело чуми.

В 1890-х роках від жовтої пропасниці та інших хвороб тут щороку гинуло десятки тисяч люду.

Ріо-де-Жанейро було цілком відмежовано від інших міст

Історія міста.

Місто розташовано на березі бухти, що врізається на 30 кілометрів.

Завширшки бухта—23 кіл.

Ліворуч гавані висяться гранітові скелі, праворуч „Санта Крац“.

Навколо бухти збудовано чотири міста: на піскуватому Ріо-де-Жанейро і Nictlerou.

Два інших — Петрополіс, Терезополіс, що з'явилися

Історія розвитку капіталістичного, як і кожного міста, цікава, як історія боротьби людини з несприятливими силами природи.

Найяскравіше це відбивається на Ріо-де-Жанейро.

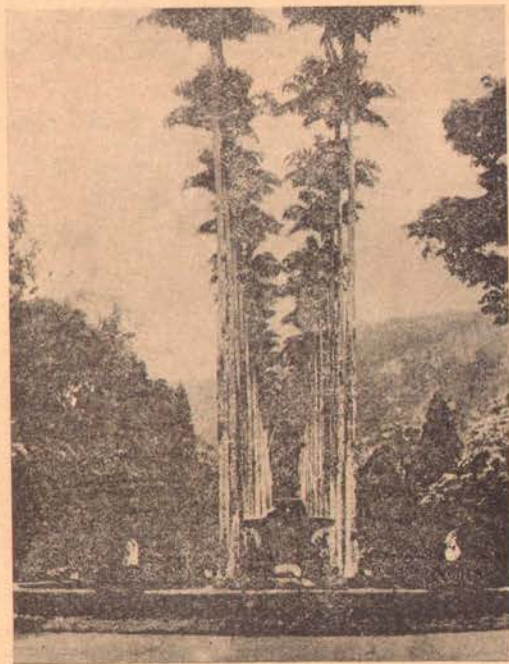
Роскішна, тепер, столиця Бразилії в свій час уславилась серед усієї Європи як найбільше джерело чуми.

В 1890-х роках від жовтої пропасниці та інших хвороб тут щороку гинуло десятки тисяч люду.

Ріо-де-Жанейро було цілком відмежовано від інших країн.

Епідемія чуми, віспи перетинала сюди дорогу чужоземцям.

Тепер — Ріо-де-Жанейро — найбільший комерційний центр, не лише Південної Америки, але й усього американського континенту. Цікаво простежити, якими етапами розвивалось це місто, що досягло теперішнього розквіту.

Парки й сади Ріо-де-Жанейро. Головна алея з королівських пальм в ботанічному саду. Квіти й листя водяної рослини Вікторія Регія в басейні парку Кепта-де-Боа Віста.

Місто розташовано на березі бухти, що врізається на 30 кілометрів.

Завширшки бухта—23 кіл.

Ліворуч гавані висяються гранітові скелі, праворуч „Санта Крац“.

Навколо бухти збудовано чотири міста: на піскуватому Ріо-де-Жанейро і Nictleroy.

Два інших — Петрополіс, Терезополіс, що з'явилися літніми резиденціями, — на гірському хребті.

Ріо-де-Жанейро починає ширитися ще за імперіялізму на початку 19 сторіччя.

Вперше відкривається порт для зовнішнього торгівлі: королівська друкарня, хемічна лабораторія, бібліотека.

В місті тоді було понад 40 тисяч мешканців.

Після доби війн Бразилія стає незалежною від Португалії.

За цим — новий етап розвитку Ріо-де-Жанейро.

Особливо місто розвивається в часи панування династії Імператора (1831—1889).

Далі, за часів імперії було проведено телеграфні лінії, збудовано газовий завод, першу залізничну лінію до Америки.

Одночасно було задіяно засоби на асенізацію міста, виконано каналізаційний канал.

Згодом зміцнюються оборонні будівлі, будують верфи.

За республіканського режиму (1889 р.) Ріо-де-Жанейро більше припало громадянським війнам.

...доступлено до поширення вулиць, перебудови міста, встановлено
...гігієною...

...міться різні лікарські місії за головуванням Освальда Крюца,
...ють різні плани оздоровлення міста, боротьби з різними
...що спричиняються до жовтої пропасниці.

...нові вулиці, будівлі, за проектами різних інженерів місто
...ується.

Місто тепер.

...тепер 1 1/2 мільона мешканців. Місто все міцніше й розвивається.
...залізниці від Ріо-де-Жанейро до Сан-Пауло росташовано
...в мовутих лісах. Ліси закоивають обрії.

приступлено до поширення вулиць, перебудови міста, встановлено гігієною...

існують різні лікарські місії за головуванням Освальда Крюца, існують різні плани оздоровлення міста, боротьби з різними хворобами, що спричиняються до жовтої пропасниці.

існують нові вулиці, будівлі, за проектами різних інженерів місто розвивається.

Місто тепер.

Тепер 1^{1/2} мільона мешканців. Місто все міцніше й розвивається. З'явилася залізниця від Ріо-де-Жанейро до Сан-Пауло росташовано на високій горах, що втопають в могутніх лісах. Ліси закривають обрії.

Лісами вкрито гори біля Тіюка, що спадають кручами до моря.

Вночі окояна розкидано красиві будиночки дачних селищ. Вночі ходять день і ніч без перестанку, розвозять мешканців в дачні місця.

Місто росташувалось в горах. Ці гори заважали розвиткові міста.

Мешканці стали вимагати, щоби було знищено де-які гори.

Приступлено до роботи. Робота важка надзвичайно.

Використовують насоси викидають для цього великі струміні води, роз'їдають камінь і скидають вниз.

Порту цементовано на десятки кілометрів... Море запрягли для будівництва.

Зміцнення Бразилії веде ще до ширшого зміцнення Ріо-де-Жанейро. Місто щороку займає нові землі.

Нових будівель росте в різних кварталах міста.

Зміцнення міста велося протягом 25 літ. Весь цей час беспереривно працювали різні заходи, вживались плани для захисту міста від хвороб.

Тепер є й наслідки тієї роботи по поліпшенню міста. Рівні вулиці вперед добре налагодженим рухом трамваїв, авто, автобусів. Туди де розсипалися уступами і спадами гори, де синіми річками вткано обрій.

Один з чудових краєвидів околиць Ріо-де-Жанейро. Місто омиває бухта, в глибині:—гора Корковадо верхівлю вкрито хмарами, а по всій горі ростуть ліси...

І звідси, здалеку з дачних місць видно як в порт приходять пароплави зі всіх кінців земної кулі і чути як шумить місто. Мабуть найцікавіше й красиве — місто — Ріо-де-Жанейро.

Л. Соф.

ВОЯКИ В ТАБОРІ

Червоноармійський табор.

Копняками, струнко розкинулися намети, що іноді бувають тихі, тихі, а іноді гучні як вулиці.

Щодня о 5-й годині ранку просурмить сурма, прогуде, подасть команду командир:

— Шикуйся!.. і на довго табор замовкне..

Табор не школа.

*Тут у селянського хлопця швидко зникає вайлуватість, неповоротливість, немомість помодить хиткість, балбурість, циткість

Червоноармійський табор.

Копняками, струнко роскинулися намети, що іноді бувають тихі, тихі, а іноді гучні як вулики.

Щодня о 5-й годині ранку просурмить сурма, прогуде, подасть команду командир:

— Шикуйся!.. і на довго табор замовкне...

Табор не школа.

Тут у селянського хлопця швидко зникає вайдуватість, неповоротливість, натомість приходить хуткість, бадьорість, чіткість у виконанні заданої роботи...

Червоноармійці вчать: ось біля гармати вони хутко виконують навчальні вправи та прийоми, в їх руках все кипить, перетворюється з плана, з указівки—в реальне...

Після навчань невелика перерва для спочинку, а потім знову робота, розваги, спортивні вправи, чистка рушниць, одягу і т. інш.

Майже цілий день з усіх кінців, з далеких і близьких сел з міста до табору їдуть гості, старі й молоді, батьки, матері сестри, подружжя та друзі, до родичів і знайомих у табір...

Тут дивляться, як червоноармійці провадять навчання й починають самі розуміти значіння Червоної армії, як школи звідкіля виходять досвідчені будівники робітниче-селянської влади.

Вечорами ленінські намети повні червоноармійців.

Тут іде політичне навчання: бесіди на найпекучіші питання розмовляють про продподаток, землеустрій, радянське будівництво, зачіпають і міжнародні питання...

А, ось група червоноармійців росташувалася біля стінгазети таборної, перечитує ввесь поданий в ній матеріял з великою увагою, а іноді з веселим здоровим сміхом,—це дійшли до сторінки гумору...

І як уже зовсім стемніє табор помалу затихав, а згодом стає зовсім тихим.

Червоноармійці сплять, відпочивають, щоб на завтра встати знову о 5-й годині ранку свіжими, бадьорими і, взятися знову за навчання.

Так червоноармійці з дня на день у таборі набувають військові знання, щоб у потрібний час, коли радянським республікам буде загрожувати небезпека стати на оборону робітників та селян радянських країн.

Д. Г.

Фотогр. Ова...
Угорі праворуч,— гарматчики легкої батареї на навчаннях.
Нижче,—вільної години червоноармійці проглядають стін газету.
Угорі ліворуч,—після військових вправ, червоноармійці чистять рушницю.
Унизу,—приїхала провідати свого вояку.

МОНГОЛИ

Середньої Азії

Каванія
своїм
скла-
ставитися
мон-
турк-
тунгузьку. Мон-
гольська маса населення

в кордонах Хіни монголи
«звільнилися», вони там вже
своїх братів-мон-
голів втратили властиву мон-
гольську прототу.

Монголом же монголи при-
ймають гостинні, балакучі,
але не заглиблені. Вони до-
слішли, але не надто. В ро-
бору вони здатні працюю-
вати й довго, бо тілом
сильні.

Монголи в караваном, монгол
на протязі місяців чо-
годня по 15 годин на
години в 30° мороз, при
східному вітрі. Але той же монгол не може пройти 10 верст,
якщо надмірно.

Монгольський енергійний і войовничий характер монголів, тепер стає млявим

на час останніх нападів, монголи всі розбіглися і хінський уряд насилу
звернувся з них два загони в тисячу чоловіка; загони ці були майже
вони.

Проте, жорстоке поводження монголів з бранцями свідчить, що вони збе-
рли свої душі ту лють, яка була їм властива під час старих війн.

В звичайні часи монголи не дуже жорстокі, а пасивно нелюдські. По-
серед монгольських міст можна бачити багато жебраків, що лежать в перед-
ній агонії і конають на очах байдужих людей, що йдуть мимо.

Монгольський народ дуже неохайний, живуть монголи дуже брудно. Звичаї в них,
вони.

вони.

вони.

вони.

вони.

вони.

вони.

вони.

вони.

вони.

вони.

вони.

Монгольські жінки на конях стережуть отару.

„Майстер на всі руки“, мон-

сильному впливу. Але тоді ж монголи не могли прийти до перемоги, бо мали енергійний і бойовничий характер монголів, тепер став м'яким.

На час останніх нападів, монголи всі розбіглися і хінський уряд насилу зміг зібрати з них два загони в тисячу чоловіка; загони ці були майже неспроможні.

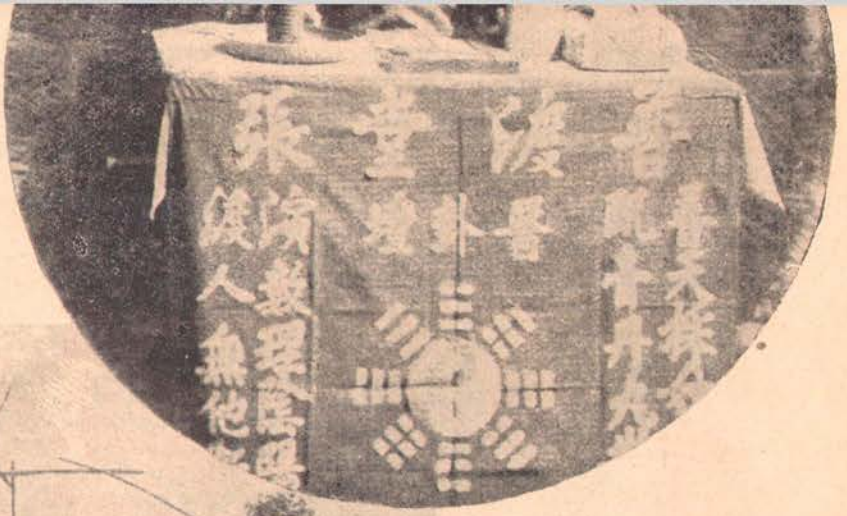
Якщо жорстоке поводження монголів з бранцями свідчить, що вони зберегли в своїй душі ту лють, яка була їм властива під час старих війн. Найважливіші часи монголи не дуже жорстокі, а пасивно нелюдські. По всьому монгольському краю можна бачити багато жебраків, що лежать в передній агонії і конають на очах байдужих людей, що йдуть мимо. Кочовий народ дуже неохайний, живуть монголи дуже брудно. Звичаї в них дивні.

Монголи не мають ніякої моралі, звичайно жодної закони, але вони мають ще багато інших звичаїв. Законна жінка це та, яку чоловік обрав собі в першу жінку. Якщо вона найде ще одну надусіма, то чоловік і тільки вона вважається за нащадок.

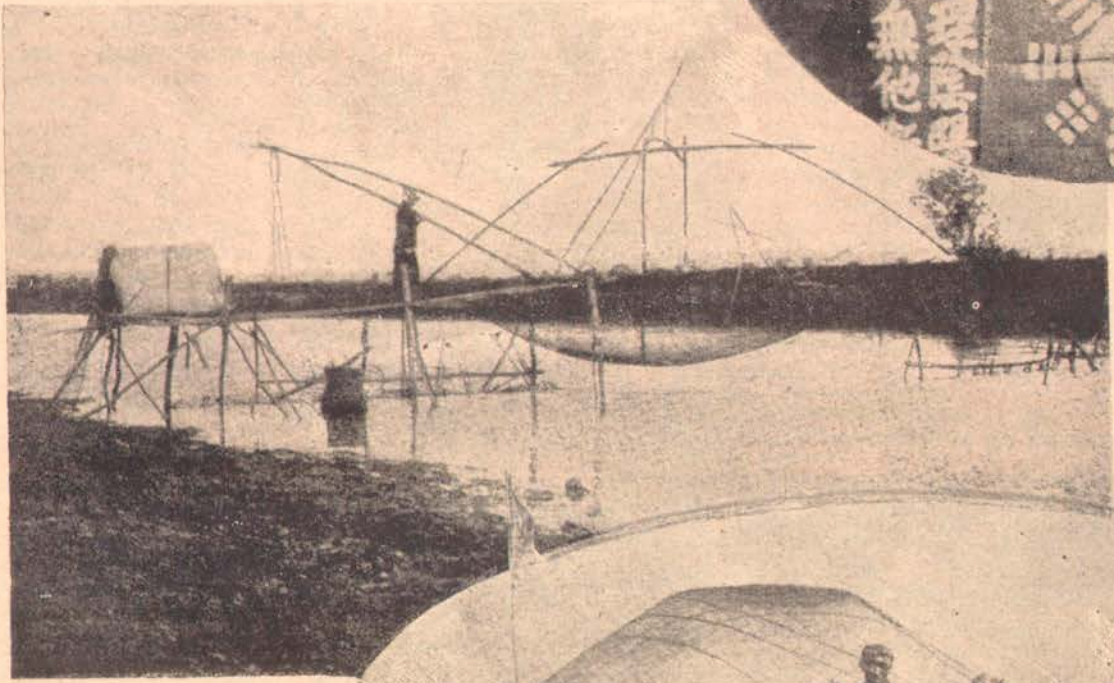
Монголи жіночого роду не мають. Жінки займаються тільки домашніми справами, і т. і. Монголи не мають ніякої моралі, звичайно жодної закони, але вони мають ще багато інших звичаїв. Законна жінка це та, яку чоловік обрав собі в першу жінку. Якщо вона найде ще одну надусіма, то чоловік і тільки вона вважається за нащадок.

Монголи ніколи не миють тіла; лице й руки вони мочать водою. У одязі повно паразитів. Монголи ніколи не вживає води, як пиття; вони п'ють тільки плиточний чай з молоком, сіллю, маслом.

Монголи п'ють чаю від 15—30 разів на день. Монголи мало відомі ремесла й майстерства, займаються він здебільшого міновим торгом, скотарством, хурманством то-що.

„Майстер на всі руки“, монгольський ворожбит, продавець ліків й писар. Ліворуч,—риболовля в Сунгарі (Північна Манджурія). Сіти витягають осібним пристроєм, що не потребує великої фізичної сили.

Монгольська юрта.

Монголія на половину хвора на пранці—це Монголія Лам (ченців), і Монголія друга—революційна, що відроджується і одмовившись від своїх старих релігійних традицій, живе більш-менш культурним життям.

В Померках, де будинки відпочинку, куди у вільні дні сунуть гордіяне подихати чистим повітрям, є садиба. Хто живе в ній, не всяк знає. Випадковий прохожий може тільки догадуватися й дивуватися: не то якимсь чудом вцілів і живе й досі, ревно охороняючи „своє“ добро, поміщик зі стаєю злих псів, не то... просто собаче царство.

Здалека чути характерне гавкання доberman'ів, чабанських собак, здалека нашірошує вуха прохожий.

І тільки підійшовши близько, прохожий догадується—це знаменитий, що вже має свою історію, роспідник собак—шукачів.

Кілька літ існує цей „інститут четвероногих сищиків“, а вже в його багате минуле і сучасне, що поде великі надії.

З невеликого числа собак, що полишила на Україні німецька окупація, організовано центральний роспідник, де зараз є сорок сім дорослих собак і до трьох десятків молодняка.

На превелику силу утворювано перший кадр собак—шукачок. З нового молодого покоління одбиралося найкращі цуценята і вчити їх починалося з перших же місяців їхнього життя.

Так помалу, одбором, досягнуто кращих наслідків, виведено кращих собак, з явними спадковими прикметами добрих шукачок.

Центральний роспідник зараз має вже солідний матеріал.

„Слідопити“ з його виходять висококваліфіковані.

Своїх вихованців роспідник розсилав по цілій Україні.

Хутір в Померках—все таки

Біля кожного пса, майбутнього „слідопита“, особний провідник. Він вчиться в роспіднику разом з псом. Він і піде разом з ним з роспідника. Тому пес привикає до свого провідника, вірить тільки йому, слухається тільки його, їсть візьме тільки від його.

Четвероногих борців із злочинністю злочинці щиро ненавидять і сама назва шукача—фактично дуже сумирного пса—на них страх. Шукачки досить тихі й спокійні пси.

Правда, вони довго пам'ятають заповідяну їм кривду, зате ніколи заб'вають і ласки.

Що ж до пунктуальності, старання виконання своїх обов'язків, то людині й повчтися в них.

Хай-но спізниться провідник на заняття, ніяк не сховаєш. Його пес нервуватиме, крутитиметься, все позиратиме на хвіртку.

У роспідникові, безумовно, є на що почитися. Цікаво послухати надзвичайно оповідання „про життя й діяльність“ роспідників. Все вам покаже й розкаже завідувальний роспідником т. Богуславський.

Послужний список шукачок, що мають слуги й цілий реєстр викритих злочинців його гордість.

А в роспіднику є „знаменитости“, що мають нагороди, дипломи, медалі.

Периферія добре почуває й розуміє діяльність роспідника. Там майже всі злочинці викривали „слідопити“. У великому місті тут великий рух, сила прохожих, нечистота—усе це легко затирає сліди й перебиває сліду. Та що б там не було, роспідник міста й для округ має величезне значіння. Половина злочинців викривається тільки роспідником.

По слідах злочинця.

З невеликого числа собак, що полишила на Європі після першої світової війни, організовано центральний розплідник, де зараз в сорок сім дорослих собак і до трьох десятків молодняка.

На превелику силу утворено перший кадр собак—шукачок. З нового молодого покоління одбиралося найкращі цуценята і вчити їх починалося з перших же місяців їхнього життя.

Так по-малу, одбором, досягнуто кращих наслідків, виведено кращих собак, з явними спадковими прикметами добрих шукачок.

Центральний розплідник зараз має вже солідний матеріал.

„Слідопити“ з його вилодять висококваліфіковані.

Своїх вихованців розплідник розсилає по цілій Україні.

Хутір в Померках—все таки не будинок відпочинку—тут іде систематична уперта робота.

День-у-день, по годинах, по хвиликах.

А коли „курс“ скінчився, гайда на „практику“ по округах

ніж не сховавш. Його пес нерухо- крутитиметься, все позиратиме на хвіст.

У розплідникові, безумовно, є на чим вчитися. Цікаво послухати надвичайні оповідання „про життя й діяльність“ цуґів“. Все вам покаже й розкаже ваш розплідником т. Богуславський.

Послужний список шукачок, що мають звання слуги й цілий реєстр викритих злочинців його гордість.

А в розпліднику є „знаменитости“, до яких нагороди, дипломи, медалі.

Периферія добре почуває й розуміє діяльність розплідника. Там майже всі злочинці викривали „слідопити“. У великому місті тут великий рух, сила прохожих, нечистота—усе це легко затирає сліди й перебиває слід. Та що б там не було, розплідник міста й для округ має величезне значіння. Половина злочинців викривається тільки за допомогою цих собак. У нихові доbermanів і чабанських собак.

Хазяїни-собаки біля своїх помешкань. Ліворуч—т. Богуславський—зав. розплідником. Праворуч—перший Доберман-Пінчер—на Україні—„Фульвін“ Угорі—собака-шукач перелазе через паркан.

КУЛЬТУРА ТУРЕЧЧИНИ

Що змінилося на Сході з того часу, як на всьому світі блискуче прилегли до комунізму. Політика Радянської влади, що зокрема скерувала на розвиток жіноцтва в правах із чоловіками, та, нарешті, той рух серед жінок Східних радянських республік Закавказзя, Узбекистану, Туркменістану, що росте у нас на очах — робитимуться чим далі все більшими факторами в жіночому русі на Сході. Доля та життя сучасних жінок віртянок, монголок, узбечок, вірменок, грузинок — є ідеалом для всього Сходу для жіноцтва Туреччини, Персії, Єгипту, Китаю, Індії та інш.

Туреччину, таку порівнюючи з іншими східними країнами ліберальну державу, до речі кажучи, нашу найближчу сусідку, яка довго виволілася з ворожнечих пазурів і тільки тепер починає відроджувати своє хазайство, налагоджувати державне життя, запроваджувати низку нових реформ, запроваджується одноженство; султанат, це свого роду мусульманське „папство“ — відкинуто геть молодістю країни. Країна набула не тільки зовнішнього європейського вигляду, традиційну феску замінили звичайною шапкою чи циліндром, але замінили внутрішні реформи. Згадаймо земельну реформу, тюркізація предбачається перехід на латинську абетку. Султани, гареми, бані, винухи — все це пішло в п'ятому віку й робиться матеріалом для легенди.

* * *

Як ми перейдемо до турецької літератури, то побачимо, що вплив релігії на всьому культурі турецьку, а зокрема на пись-

були славетні турецькі поети: Нафі, Недім, Фулузі, Бакі Шейх-Галім, що жили в XVII та XVIII ст. До цього ж часу, всьому східне письменство було під впливом перської поезії Гафіза та Фердузі. Був значною помилкою, коли не відзначити ще існування низки народніх поетів-імпробізаторов (ашиків), що їхня поезія була зовсім чиста від перизмів. Письменників Намік-Кемал та Шінасі, що виступали на турецькій літературній ниві п'ядесят років тому, вже можна рахувати цілковитими османськими письменниками та основоположниками сучасної турецької літератури. А за цей короткий термін багато зроблено. Турецька література починає квітнути; нагадаємо хоча таких відомих майстрів турецького стилю, як Джахид-Бей. З сучасних поетів найбільш відомі Абдул Хак Хамід, Сулейман Севді-Бей.

* * *

Найбільш як інші галузі, розвинуто в Туреччині журналістику. Видається чимало щоденних газет різноманітних напрямків. Окрім турецької преси, видається низка газет та журналів англійською, французькою, грецькою й вірменською мовами. Турецьких видань найбільше зосереджено в Стамбулі — культурному центрі всієї республіки. Далі іде Ангора, де видається такі газети: „Хакимет-Миліє“ — офіційно ангорського уряду; „Ені-Гюн“ — орган лівих кемалістів; „Себіля-Рішад“ — панісламський орган. В Стамбулі видається „Танін“, що стоїть в опозиції до кемалістів; „Ікдам“ — яка має орієнтацію на центральні держави, газета з комерційним відтинком; „Акшам“ — солідна вечірня турецька газета з мусаватським напрямком, вороже ставиться до СРСР.

* * *

Народні турецькі театри зустрічаються в Стамбулі, Смирні

та по інш. місцях. Власне кажучи, це є сполучення театрів з кафе, в якому ви сидите за столиком і дивитися на звичайну сцену із завесою й т. інш.

П'єси переважно комедійного змісту. Приємно вражає надзвичайно легкий та здоровий гумор. Серед коміків трапляються іноді великі майстри цієї справи, не гірші від своїх європейських братів. Що торкається театрів-містерій, то вони відбуваються на вільному повітрі десь на майдані анатолійських містечок, причому участь бере населення. Тепер такі видовиська дуже рідко зустрічаються.

* * *

Той самий Коран не дозволяє теж робити малюнків живої природи і через те турецьке образотворче мистецтво за минулі часи

проектор комунізму. Політика Радянської влади, що зокрема скерує на повне зрівняння жіноцтва в правах із чоловіками, та, нарешті, той рух серед жінок Східних радянських республік Закавказзя, Узбекистану, Туркменістану, що росте у нас на очах — робитимуться чим далі все більшими факторами в жіночому русі на Сході. Доля та життя сучасних жінок, кіргізок, монголок, тюрчанок, узбечок, вірменок, грузинок — є ідеалом для всього Сходу для жіноцтва Туреччини, Персії, Єгипту, Китаю, Індії та інш.

Важким — Туреччину, таку порівнюючи з іншими східними країнами — ліберальну державу, до речі кажучи, нашу найближчу сусідку, яка повільно визволилася з ворожних пазурів і тільки тепер починає відроджувати своє хазайство, налагоджувати державне життя, запроваджувати низку реформ, скасовано віковічну чадру, запроваджується одностатевість; султанат змінює, це свого роду мусульманське „папство“ — відкинено геть молодію країною. Країна набула не тільки зовнішнього європейського вигляду, традиційну феску замінили звичайною шляпою чи циліндром, але заглибились внутрішніх реформ. Згадаймо земельну реформу, тюркізацію навіть предбачається перехід на латинську абетку. Султани, гареми, бекети, явнухи — все це пішло в п'ятому віку й робиться матеріалом для легенди.

* * *

Якщо ми перейдемо до турецької літератури, то побачимо, що вплив ісламу, а нагаді релігії на всеняку культуру турецьку, а зокрема на письменство, привів до того, що довгий час, майже до XVIII сторіччя турецької літератури, окрім теологічної, зовсім не існувало. Коли ж ще до цього приєднається історія турків-воївників, що весь час билися з Європою та арабами, доходили, навіть, до мурів Відня, то буде зовсім ясна річ, що турки звикли володіти шаблюкою краще, ніж пером. Все ж при бідності літератури треба відзначити працю видатного вченого Шейха Ібрагіма Халемі, що помер у Стамбулі р. 1549. Він опрацював перший кодекс юридичних заasad „Мультака“, що й зараз рахується головним джерелом і ним користуються при вирішенні різних правничних питань. Вже в XVII сторіччі було зроблено спробу очистити турецьку літературну мову від засмічення персизмами. Такими першими емансипаторами

В турецькій кав'ярні.

це в сполучення театр з кафе, в якому ви сидите за столиком і дивитися на звичайну сцену із завісою й т. інш.

П'єси переважно комедійного змісту. Приємно вражає надзвичайно легкий та здоровий гумор. Серед коміків трапляються іноді великі майстри цієї справи, не гірші від своїх європейських братів. Що торкається театрів-містерій, то вони відбуваються на вільному повітрі десь на майдані анатолійських містечок, причому участь бере населення. Тепер такі видовиська дуже рідко зустрічаються.

* * *

Той самий Коран не дозволяв теж робити малюнків живої природи і через те турецьке образотворче мистецтво за минулі часи надзвичайно кволе. Єдиними зразками цієї галузі мистецтва треба рахувати віньєтки до коранових віршів та де-кілька султанських портретів. З новітніх художників, вже сучасного напрямку, відомі Халіль-паша та Хамді-бей. Обидва видатні, талановиті майстри й на їх творіннях в наші дні зростає нова школа. В більшості образотворче мистецтво Туреччини обмежене виключно орнаментикою будівництва. Знамениті турецькі архітектори Мима-Синан і Кассім були виключними майстрами. Їх творчість — грандіозні мечеті Адріанополу та Стамбулу, напр. Фаті, Сулеймані й Валіде. Турецьку архітектуру характеризує сміливість будови бань, своєрідність мережевої мармурової орнаментики та високі стрункі мінарети, що відзначає її від архітектури арабської, яка дає нам зразки присадуватих важких мечетів. Треба сказати ще кілька слів про нову турецьку архітектуру, яка відома також під назвою мавританського ренесансу. На засадах її архітектор Серкіз-бей дав шедевр мистецтва — ідеальної краси мечеті, а особливо палади Дольма-Бахче, Чараган і Бейлербей.

Зараз відроджена молода Туреччина починає, як і Україна, творити свою власну культуру.

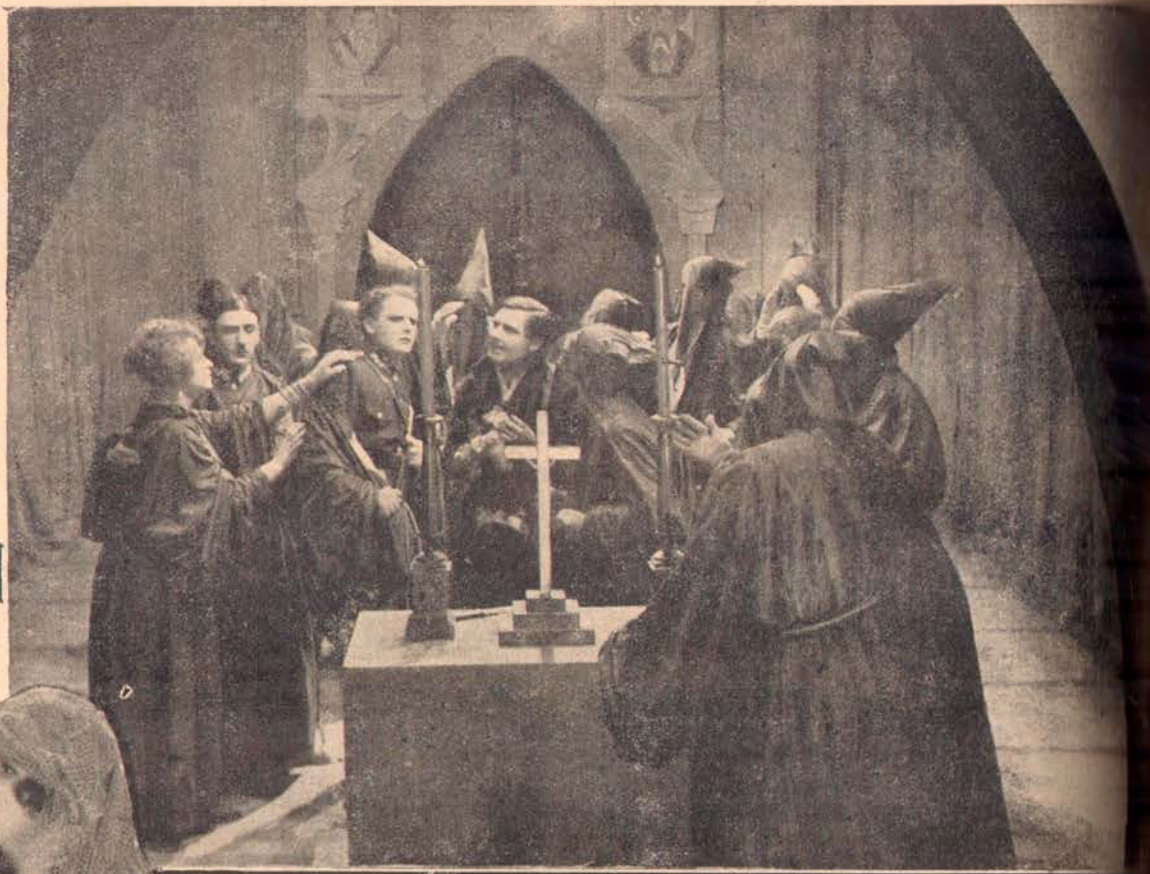
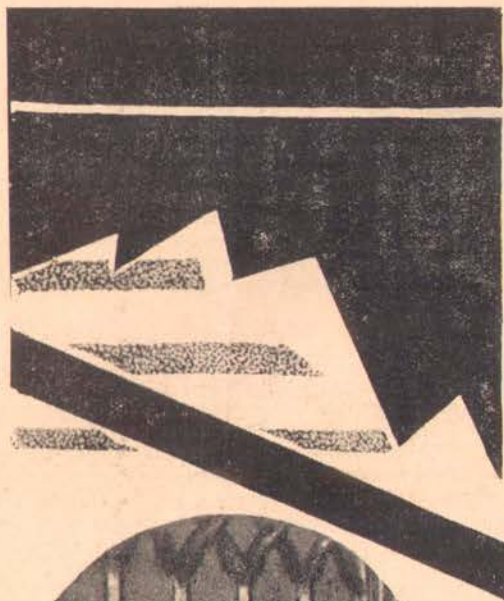
Л. Левитський.

Сулейман Севді-бей, відомий турецький письменник.

Продавець садовини на вулиці.

ДІНІ

БЕЛЬВЕДЕРА

ТІНІ БЕЛЬВЕДЕРА

Угорі,—зібрання польських фашистів. Ліворуч,—сповідальня. Нижче,—в поліцейському комісаріаті.

Фільм ВУФКУ за сценарієм А. Золотого

Палац президента шляхетської Польщі Бельведер. Місце, де в мітний клуб долосся тонке павутиння інтриг, п'яток і кацій. Бельведер, що так прагне бути ним до блискучого Версалю „славної" ції, але, що насправді, нагадує лише публічний дім.

Бельведер,—ось центральне місце вого фільму ВУФКУ, що знімається на Ялтинській фабриці. Бельведер, що й похмура тінь його вкрила землю Польщі,—головна д'єва особа фільму. затишку його стін і садків, в'яже пророк Шляховський ті лабета свої тоне, заплувається і запальний єврейський Давя Бетлін, і молода українська ном Люба Тесленко, і офіцер польського рального штабу Конрад Зволінський. „рука" Польської Республіки прикрива ховського й керує всіма його рухами. новий франк і всемогутній долар, чергу, керують „високою рукою". Зав оця рідко буває порожньою. Коли пляється таке, що рука марно пере пальцями, але шестесту улюбленого вого папірця не чути, то це робить слухнянішою.

І от, місце дії фільму „Тіні Бельведер" Бельведер таки, сучасна Польща. М офіцер генерального штабу Конрад Зволінський вчиться в американських хемічних раторіях. Вітчизна послала його туди, і мент свого життя Конрад присвятив білому орлу, своїй славі Польській нивши щільно двері, щоб жоден цїкав риканський професор не підгледів м оком, Конрад Зволінський і день і ніч

щоб потім зробити трус і зі здивованими поглядами викрити отакі „таємниці“ комуністів. І тоді кричать газетчики по всіх вулицях Варшави:

— „Ще один замах Комінтерна на Річ Посполиту. Комуністи готують вибух Бельведеру“!!!

Стукають двері дефензиви, кричать люди, мордовані досвідченими кулаками шпигів, а на другу ніч, уєсливо вклоняючись, повідомляє президент „вільної Польщі“ свого пана, представника великої Франції:

— „Змову ліквідовано. Та ліквідація її коштувала нам дорого. Для дальшої боротьби потрібні кошти“.

Представник робить незадоволену й огидливу гримасу, але підписує новий чек.

Такої Польщі не може полюбити Конрад Зволінський. Він допомагав, чим може, і Літ Гойхман, і Любі Тесленко, що він рятує її від шпигів.

У горі,—маклер і Гойхман в Кафе.

У горі,—маклер і Гойхман в Кафе.

Нижче,—Конрад та Лія.

Ліворуч,—Лія, після погрому, знаходить свого батька в моргу.

Внизу,—Лія міряє доміно.

маклероналюючи свій винахід: річовину, що викликає в повітрі вплив отруйних газів. Він завезе цей винахід свій до Польщі і прислужиться до ще більшої слави. І от його викликають туди.

Він бачить Польщу, справжню післявоєнну Польщу, що тремтить, стоячи струнко під розшитим французьким мундиром „демократичним“ американським під-

свідомо не вся Польща така. Адам Стальман, Дани Бетлін, Лія Гойхман—он Польща, з міцною натруженою кров'ю в

якиського стривається Конрад з Лією. Від неї дізнається він про боротьбу і борювання людей, що покладали або покладають або збудувати хоч би підмурівок Польщі.

Вони тільки засобів не вживають шпиги, щоб звинити цих людей. Підкладають їм фальшиві документи („листи Зінов'єва!“),

Та поміч ця не проходить йому дурно: Зволінського заарештовують, і ім'я його також значиться в списку „злочинців“, які готувало ніби-то вибух Бельведеру.

Губить себе в тюрмі Лія. Любу й Стальського випускають на волю, але уважне око шпига слідкує за ними: „через них ми викриємо зв'язок польських комуністів з Москвою“—так наказала дефензива.

Жодних надій на порятунок Зволінського немає. „Він запродався Москві і мусить загинути“—вирік військовий суд.

Проте, Любі дозволяють побачитися з засудженим Зволінським.

— „Ідіть до чужоземців. Роскажіть їм про мій винахід. Це єдиний порятунок для мене“ шепче їй Конрад.

Люба виконала прохання. Вона пішла до американського банкира Грєвса, що недавно приїхав до Польщі, в справі американської позики.

Грєвс зацікавився цим. Досить одного його натяку — і Конрада звільнено.

Грєвс хоче вивідати в нього таємницю винаходу й забити потім.

Та Конрад тікає од них, тікає туди, де, вірить він, сходить новий світ.

„До СРСР, до СРСР“ — вистук динь по переміщенню в ліса потягу, яким їде Конрад з Любою Себежу.

Не може польська дефензива винести Конрада Зволінського з рук своїх.

Шляховський спішить за втікачами. Постріл на польсько-радянському кордоні.

Не бачитиме Конрад країни, до якої він так прагнув.

Чи не тінь Вечоркевича й Багинецького встав перед очима глядача, що побачив цей фільм?

Чи не брудна пика й не менш брудні руки славетного вбивці — „патріота“ Муромця поглянули з екрану, прибравши лише ім'я — ім'я Шляховського?

Щоб показати сучасну Польщу, не треба багато вигадувати — вистачить і фактів! Дивіться на красномовних і показних.

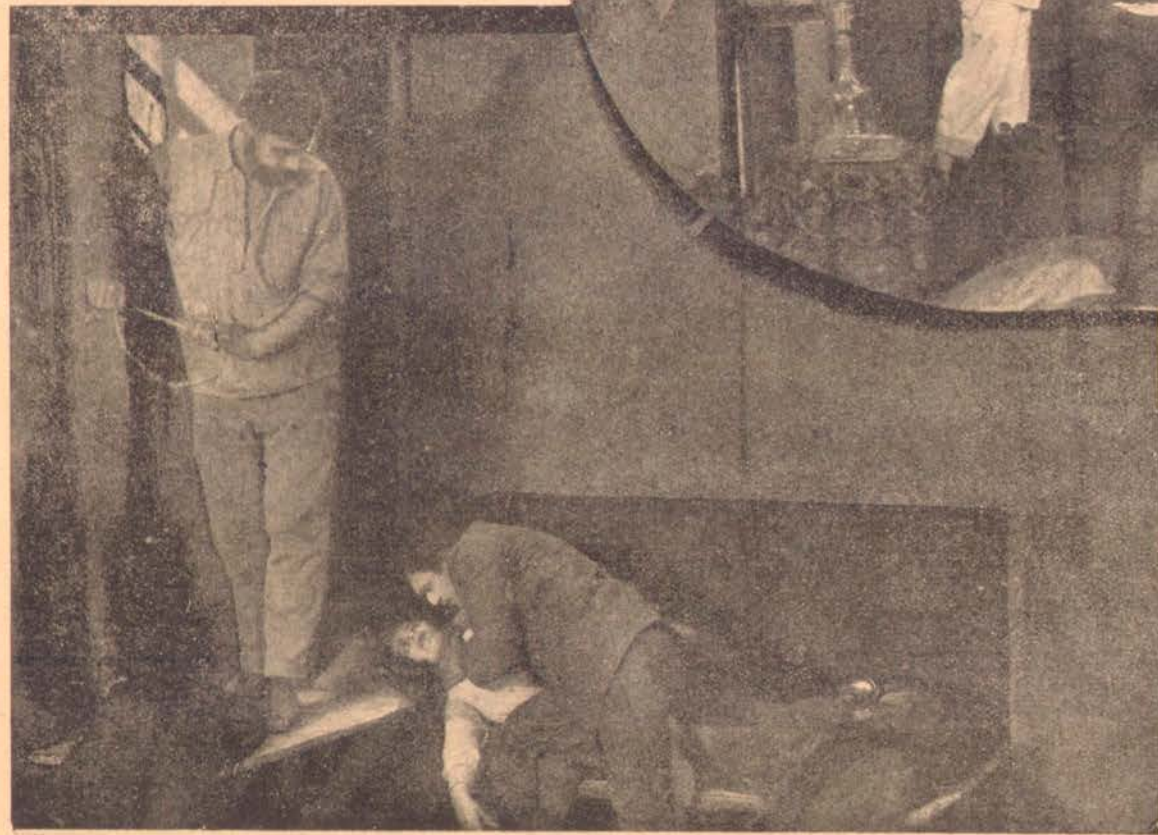

Помешкання Шляховського
В'язниця. Валяшко бореться з Любою. Схат

Помешкання Шляховського
В'язниця. Валяшко бореться з Любою. Схат
прив'язує мотузка до ґрат.

руки славного вбивці—„патріота“ М...
поглянули з екрану, прибравши лише
ім'я—ім'я Шляховського?

Щоб показати сучасну Польщу, не
багато вигадувати—вистачить і фактів
красномовних і показних.

Це треба вміти зібрати такий великий
бруд у такій маленькій країні.

Польські шляхтичи—добрі майстри цього
цього.

Вони старанно підтримують славу Польщі
цього смітника Європи.

Та ще-б пак—їм не вміти! Алже не
слухняні й старанні учні свого французького
вчителя.

Ставить цей фільм режисер Аношкін
за сценарієм Золіна (Френча).

В ролі Шляховського знімається актор
Долінін, ролю Конрада Зволінського виконав
Федоренко.

В скорому часі фільм буде закінчено.

ДИКУНИ ТОРГУЮТЬ З АМЕРИКОЮ

... виготовляють і джіварцями
... американських музеїв.

... виготовляють надовго біля себе відвідувачів.
... махливі війні трофеї дикою племені Джіваро, яке посіло у перших
... берегах Амазонки та інших річок провінції Оріент в Екваторі
... порядку з Перу.

... ці трофеї — звичайнісінькі людські голови, невідомо, яким чином,
... менші від натурального розміру до розміру кулака й навіть ще меншого;
... торієрні головки однак залишили всі найменші рисочки, включно по
... обличчя свого попереднього власника.

... ще страшніші експонати американського музею Хей — цілі людські постаті,
... зменшені тими самими таємничими засобами до розміру одної
... людини од звичайного, природнього розміру тіла людини. Вони дуже
... зберіглись і нагадують собою великих ляльок.

... величезні ляльки...

В Нью-Йорку, серед численних та
коштовних експонатів музею Хей (Хей),
що здебільшого стосуються до життя та
побуту індіців з Південної Америки, є

влератися до джіварців в їхні фортеці і нищити все,
що бачить око та, в свою чергу, братися до своїх
улюблених хірургічних вправ.

Або якийсь бідолага-дослідник, м'с'онер чи збр-
щик гуми „на свою голову“ зустрінеться з цими туб-
льцями. Як би там не було, але захоплення голови чи
тіла супротивників було в звичаях у джіварів в ще з
давніх пір й існує по цей день. Навіть в останні часи
попит на ці голови з боку мандрівців-туристів штовхає
джіварців на поширення свого виробництва.

І тепер, коли існує висока ціна й попит на ці
речі, джіварець поспішає частенько спротати їх най-
ближчим крамарям, від яких ці страшні трофеї, з від-
повідною комерційною накидкою, пограбують до рук
цівілізованих американських туристів, до американ-
ських музеїв. Окрім людських голів джіварці експлоа-
тують ще й голови різних тварин, переважно, так зв.
„лінивців“, або „тихоходів“. Джіварці гатають, що
душi ворожих воєвків втілюються в цих тварин.

Як висушуються людські тіла, себ-то виготовляю-
ються справжні „кукли“ — не записано ще жодним
сміливим мандрівником. Проте, вони готуються мабуть

Джіварцями не керує який небудь постій-
ний вождь; його обирається тільки під час війни.
Проте, скільки війни та криваві сутички майже
не припиняються, все життя джіварів в про-
ходить у бійках, на полюванні за головами своїх
ворогів.

Найбільша в'твага — заволодіти т'лом, або
головою свого ворога й про це вони м'ють та
привичаються ще з юнацтва. Трофей являє
собой не тільки доказ хоробрости джіварця, але
й ще має якісь чудодійні сили.

Ось через свої войовничі звичаї й інші
властивости джіварці, ніколи не живуть селами,
як інші південно-американські індіці-хлібороби,
але купчаться в окремих будинках, побудованих,
як справжні фортеці десь на верхів'ї гори, або
на березі річки, в місцях, захищених від люд-
ського ока. Мури таких будинків-фортець — под-
війні з вузькими віконцями для стрільня з
лука. Навкруги міцна огорожа з цілих дерев.
Живуть джіварці по кілька родин разом в одному
будинку. В лсах непролазних всі підступи та
доржки джіварці захищають р'жними вовчими
ямами та іншими западнями. Напр., притягають
до землі молоденьке, проте, гнучке дерево; при-
в'язують до його таку комбінацію з шворки та
загостреного списа, що коли якийсь необереж-
ний мандрівник, чи ворог зачепить за шнур,
його буде простромлено,
наче ковбасу виделкою.

Все ж, не дивлячись
на всі ці хитрощі, часто-
густо ворогові щастить

ДИКУНИ ТОРГУЮТЬ З АМЕРИКОЮ

мурин, виготовувані й джivarцями
у красі американських музеїв.

В Нью-Йорку, серед численних та коштовних експонатів музею Хей (Heys), що здебільшого стосуються до життя та побуту індіців з Південної Америки, в яких зупиняють надовго біля себе відвідувачів.

Це — жахливі воєнні трофеї дикого племені Джivarо, яке посіло у первісних місцях по берегах Амазонки та інших річок провінції Оріент в Еквадорі й кордону з Перу.

Отже ці трофеї — звичайнісінькі людські голови, невідомо, яким чином, зменшені від натурального розміру до розміру кулака й навіть ще меншого; мініатюрні головки однак залишили всі найменші рисочки, включно по рисову обличчя свого попереднього власника.

Ще странніші експонати американського музею Хей — цілі людські постаті, зменшені тими самими таємничими засобами до розміру однієї чвертини од звичайного, природного розміру тіла людини. Вони дуже ретельно зберіглися і нагадують собою великих ляльок.

Жахливі ляльки...

Проте, діло смаку... й моторні, висококультурні та гуманні янки, — торговці, американці-туристи, що виявляють значний попит на цей товар і вимагають високої ціни, себ-то сприяють розширенню виробництва. Торгувала сушеними головами та надзвичайними ляльками робиться

прибутковою статтею Джivarського, „Наркомзвнншторгу“ й джivarський народ поліпшує якість виробів, підносить продукційність праці, навіть удосконалює методи роботи.

Бо янки ж купляють полювання... на людські голови.

Коли-б ляльки Нью-Йоркського музею заговорили, вони розповіли-б нам багато дещого про дивовижні пригоди в тропічних лісах, що ростуть по берегах річок Пастаца, Морона й Епана-Сант-Яго. Героями цих пригод в джivarці — найбільш войовничі й досить численне плем'я (20.000) південно-американських індіців. Ще й досі вони живуть вільно, починаючи від 1599 р., коли вони винищили ледви не до ноги своїх гнобителів-завойовників еспанців.

на всі ці хитрощі, часто густо ворогові щастить вдератися до джivarців в їхні фортеці і нищити все, що бачить око та, в свою чергу, братися до своїх улюблених хірургічних вправ.

Або якийсь бідолага-дослідник, м'с'онер чи збрщик гуми „на свою голову“ зустрінеться з цими тубльцями. Як би там не було, але захоплення голови чи тіла супротивників було в звичаях у джivarці в ще з давніх пір й існує по цей день. Навіть в останні часи попит на ці голови з боку мандрівців-туристів штовхає джivarців на поширення свого виробництва.

І тепер, коли існує висока ціна й попит на ці речі, джivarець поспішає частенько спростати їх найближчим крамарям, від яких ці страшні трофеї, з відповідною комерційною накидкою, потрапляють до рук цивілізованих американських туристів, до американських музеїв. Окрім людських голів джivarці експлуатують ще й голови різних тварин, переважно, так зв. „лінивців“, або „тихоходів“. Джivarці гадають, що душі ворожих воєнків втілюються в цих тварин.

Як висушуються людські тіла, себ-то виготовлюються справжні „кукли“ — не записано ще жодним сміливим мандрівником. Проте, вони готуються мабуть в такий самий спосіб, як і голови. Цілі ляльки зустрічаються рідше й до цього часу до американського музею Хей потрапило лише два подібні експоната. Перший — еспанський офіцер з бородою, другий — чорний мурин.

Щож торкається голів, то музей Хей має численну колекцію цих трофеїв й щомісяця одержує багато пропозицій придбати нові екземпляри.

Очевидячки, ця торгівля набуває в Південній Америці значних розмірів.

Музей Хей констатує велике зацікавлення відвідувачів музею ціми колекціями.

Мабуть цивілізованому янки, що ніяк не погоджується рахувати своє походження від мавпи, згідно з теорією Дарвіна — все таки до смаку прийшлися голови та патрані люди — трофеї дикунів — джivarців.

А важ!

А. Олів.

на всі ці хитрощі, часто

густо ворогові щастить вдератися до джivarців в їхні фортеці і нищити все, що бачить око та, в свою чергу, братися до своїх улюблених хірургічних вправ.

Голова дідуся-європейця, продана джivarцями в Америку

Угорі, — голова жінки-індианки. Внизу, — засушена джivarцями людина для продажу Америці.

В БОРОТЬБІ ЗА ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я

(З діяльності 1-го Українського Санітарно-Бактеріологічного Інституту).

..Чималенька зала: у ній нудяться десятки людей.

Тут і хлібороб спід Вовчі, що в гарячу [пору покинув своє господарство на жінку й малі діти; тут і донбасівський шахтар, що мусив, мало не за день до підготованого від'їзду на Кавказький курорт, взяти квитка на Харків. Тут таки, в помешканні, де дух дьогтю від чобіт селячина мішається з пахощами парфумів столичної артистки, де до засмальцьованої куртки робітника прилучається торбинка з харчами старої баби, що прилежала сюди з пригородньої слободи, і де до уривків розмов раз-у-раз домішується дитячий плач, на одній з канап нудиться „європеїзований“ китаєць в зеленуватій гімнасторці, а трохи далі, притулившись головою і плечима до стіни, стоїть боса смуглява дочка табору — молоденька циганка.

Більшість з присутніх нетерпляче чакає тої хвилини, коли з „залу дозидання“ покличуть до щепільні. Решта стовпилася в далекому кутку зали біля столу лікаря, що реєструє їх, як новоприбулих.

Всі, що в цій прийомній, це, як тут говориться, „покусані“. Одному сталося нещастя, коли він гладив домашню собаку, що ні з того ні з сього стала ховатися від хазяїв по затишних кутках, де немає шуму, раз-у-раз, не знати чому, стала здрігатись, перестала їсти ласі шматки м'яса і все пробувала проковтнути то катушку ниток, то наперсток і т. інше. Других покачала скажена безхазяйна собака на вулиці. А он тому робітникові в засмальцьованій куртці дісталось так: він побачив, що його дворовий собака немов давиться водою й нижня щелепа в нього паралізована, і хотів „на всяк случай“ повести її до ветеринара. Але, коли попробував був прив'язати верв'юку до ошийника на неприродно витягнутій його шиї, собака вкусив хазяїна за пальці, і хазяїнові довелося розвалити його голову колодою, що

Стовпилися біля столу лікаря, для реєстрації.

Щеплення від сказу звуться „пастерівськими“, бо винайшов цей геніяльний вчений Пастер. Для щеплення береться скаженнину отруту „fixe“. Отруту цю добувається так. Хребетно-мозкову річовину скаженої собаки відщиплюють трусикові. Мозком цього здохлого від сказу трусика заражують другого, що теж, розуміється, гине від сказу. Отруту, що вийшла з мозку цього другого трусика, відщиплюють третьому, з третього — четвертому і т. д. Перейшовши через кілька десятків цих звірят, отрута набуває властивість—певну, майже незмінну силу. Це й є „virus fixe“. Щепити цю отруту покусаній скаженою твариною людині, її ослабляючи, висушуючи трусичий мозок в спеціальному місці. Потому цей сухий осадок ростирається в розчинові кухонної соли. Оцю вже „емульсію“, рідну щепільний матеріал, лікар і впорскує покусаним.

В цих місяцях минає сорок років з дня заснування цієї науково-дослідної організації в Харкові. Спершу вона звалася Пастерівським Інститутом, а потім — Інститутом Виявлення Пастером Українського Санітарно-

з канап нудиться „европеїзований“ китаєць в зеленуватій гімнастюрці, а трохи далі, притулившись головою і плечима до стіни, стоїть боса смуглява дочка табору — молоденька циганка.

Більшість з присутніх нетерпляче чакає тої хвилини, коли з „залу доживання“ покличуть до щепільні. Решта стовпилися в далекому кутку зали біля столу лікаря, що реєструє їх, як новоприбулих.

Всі, що в цій прийомній, це, як тут говориться, „покусані“. Одному сталося нещастя, коли він гладив домашню собаку, що ні з того ні з сього стала ховатися від хазяїв по затишних кутках, де немає шуму, раз-у-раз, не знати чому, стала здригатись, перестала їсти ласі шматки м'яса і все пробувала проковтнути то катушку ниток, то наперсток і т. інше. Других покачала скажена безхазяйна собака на вулиці. А он тому робітникові в засмальцьованій куртці дісталось так: він побачив, що його дворовий собака немов давиться водою й нижня щелепа в нього паралізована, і хотів „на всяк случай“ повести її до ветеринара. Але, коли поспробував був прив'язати вервочку до ошийника на неприродно витягнутій його шиї, собака вкусив хазяїна за пальці, і хазяїнові довелося розвалити його голову колодою, що підвернулася під руки.

Майже усіх, що зібралися в залі, несподівано—на вулиці, в полі, дома покусали скажені тварини, переважно собаки. Тому вони, люде різного стану, віку, полу, прийшли сюди, щоб відбути курс запобіжного щеплення що звичайно тягнеться від 10 день—в легких випадках, до 26 день—в тяжких

Стовпилися біля столу лікаря, для реєстрації.

Щеплення від сказу звуться „пастерівськими“, бо винайшов цей геніальний вчений Пастер. Для щеплення береться скаженину отруту „вікс“ „фікс“. Отруту цю добувається так. Хребтно-мозкову річовину собаки вщиплюється трусикові. Мозком цього здохлого від сказу тварини заражують другого, що теж, розуміється, гине від сказу. Отруту, що вийшла в мозок цього другого трусика, вщиплюють третьому, з третього—четвертому і т. д. Перейшовши через кілька десятків цих звірят, отрута набуває властивість—певну, майже незмінну силу. Це й є „vigus fixe“. Щоб щепити цю отруту покусаній скаженою твариною людині, її ослаблюють висушуючи трусячий мозок в спеціальному місці. Потому цей сухий мозок ростирається в розчинові кухенної соли. Оцю вже „емульсію“, рідкий щепільний матеріал, лікар і впорскує покусаним.

В цих місяцях минає сорок років з дня заснування цієї наукової організації в Харкові. Спершу вона звалася Пастерівським Інститутом, тепер—Пастерівським Відділом Першого Українського Санітарно-Бактеріологічного Інституту.

Не на сторінках масового двохижневика розводитися про діяльність Санітарно-Бактеріологічного Інституту в цілому. Та кинути побіжно погляд на одне, друге явище життя Інституту й змалювати небагатома обидвома окремі моменти повсякденної роботи цього наукового закладу для охорони здоров'я, безумовно потрібно.

Спустимося думкою в підвальне помешкання Хемічно-Фармацевтичного Відділу.

Як тільки ми підійдемо до порогу великої підвальної кімнати, то назустріч нам клубами вдарить пара. Увійшовши в кімнату, ми почуємо несильний запах ам'яку, а у вічі кидається чорна, рівенна, подібна до кухенної, плита.

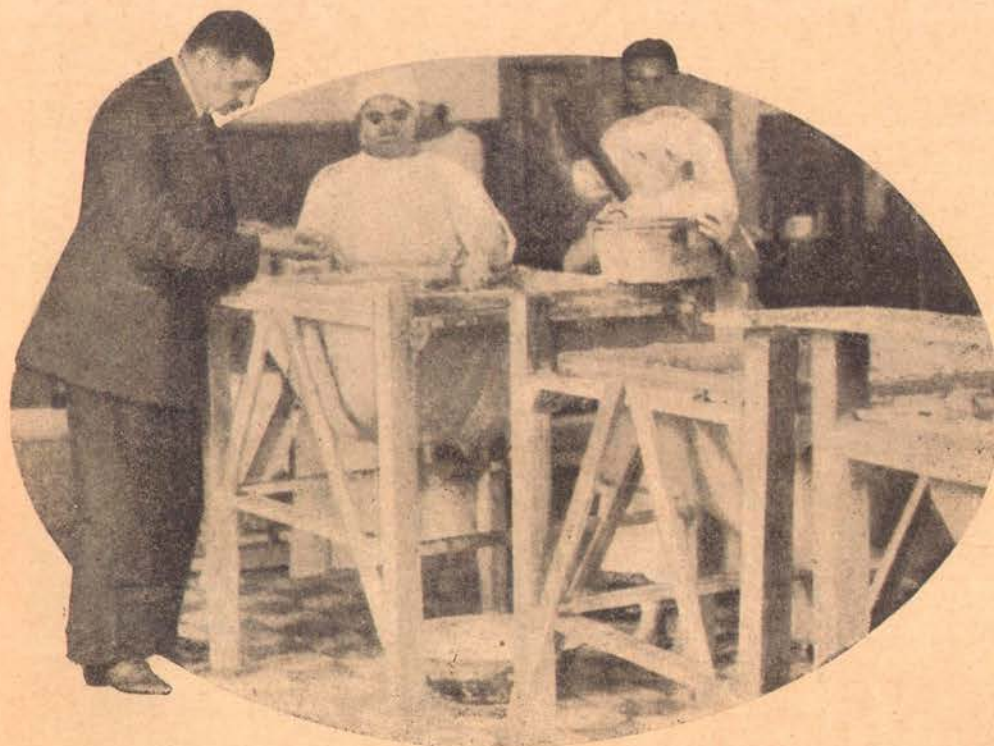
Ми дізнаємося, що тут готують фітин.

А що таке оцей фітин? Це фосфорне сполучення, що здобувається, переважно, з рослинного насіння.

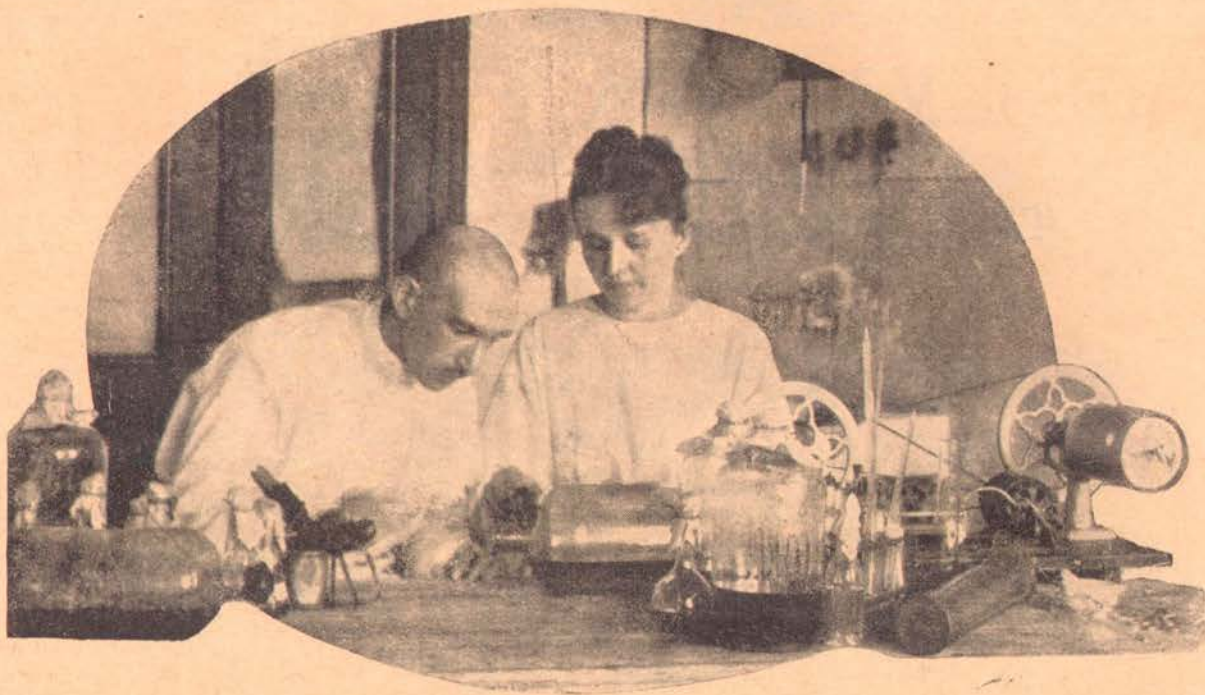
Кожного разу, як в людини розстроюється фосфорне живлення, то-б-то, коли організм її не в силі, принатурювати звичайного харчу досить фосфору, треба штучно збільшити живлення фосфором. В таких випадках фітин, в якому, крім фосфору, є ще магній, кальцій і де-які інші сполучення, є дуже корисні від тої чи іншої слабости, — незамінний. Лікарі спостерегли, що систематичне вживання протягом 4—6 тижнів фітину, дуже помагає і малокровним, і неврастенікам, і тим, що одужують від яких небудь виснажених хвороб.

Було б непросто, коли б ми не згадали про Вакцинаційний Сироваточний Відділ Інституту.

Основне завдання його — виробляти препарати, щоб лікувати найріжноманітніші хвороби або запобігати їм. Так, приміром, які речі для імунізації, то-б-то для того, щоб зробити живу істоту непаддатливою хворобі, виходять з лабораторій і кабінетів його. Розводка культур паличок черевниці

Підвальне помешкання Хемічно-Фармацевтичного Відділу.

Засів туберкульозних баціл для вироблення туберкуліну.

Г. Шпітєрс.

...да агарі (ніби то холодець, що здо-
 ...ється із водорослів Східної Індії) дав
 ...ну, що вберігав від черевного тифу.
 ...арної розводки холерних вібріонів,
 ...тивної з поміттю особливого („фі-
 ...тнічного“) розчину кухенної соли, ро-
 ...ва емульсією, що є відхолерною вак-
 ...ци. Вирівавши в кіз борлакову залозу,
 ...ати козячу сироватку, впорскуючи
 ...від шкіру, лічать в людей базедову
 ...ну. Для боротьби з епідемічним
 ...нгом, з кінської сироватки, імуні-
 ...ної культурами різних менінгококів
 ...твоя відменінгококову сироватку, якої
 ...1923 року в нас не вироблялося, а
 ...увалося з Парижу. Ще сироватки
 ...цини—від дезинтерії, правця, шкар-
 ...ни, дифтериту, гонореї... Ще й ще...
 ...А от в невеликій кімнаті з напівзаві-
 ...ваною фіранкою вікном, схилилися над
 ...ни двох з наукових робітників фак-
 ...ного відділу. Процес, що ми бачимо, це
 ...в туберкульозних баціл, з яких по-
 ...в виробляється екстракт—туберкулін.
 ...Варієтському С. Б. І. скупчений виріб
 ...всьогох ліків, що належать до органи-
 ...цидів.

Отто етот Вільнера.

ХЕРСОНЩИНА.

У золотому морі жита
Важка дорідна спека знов,
Махнового коня копита
Вже заросли давно, давно...
Смола блакитні, теплі роси
Повні колоски.
Дівчата в поле босі
Знають баштани й буряки.
Землі Херсонщини мові!
Просторі, горді, дорогі!
В операх ніжності сумної
Не потопити ваших днів.
Ви все такі вражливі, чулі,
А гомін ваш, все той живий...

І ніби марите минулим,
І клонитесь вітрам новим.

Жита Херсонщини мові!
У вашім золотім огні
Росте гадючий шум Вандеї
Й світання зоряні пісні.

Безсилий шум!.. Врожай на крові
Батьків... Побідники сини
Не оддадуть уже нікому
Своєї буйної весни!

Вітаю вас, кохані, милі!
Тулю до стомлених грудей!..
В житах рясних прибоєм хвилі
Селькомсомол живими йде...

Не лица в них, а мідь колосся,
Шовками їм стелись стерня!
Вони зорали чорну осінь
Таким огнем такого дня!

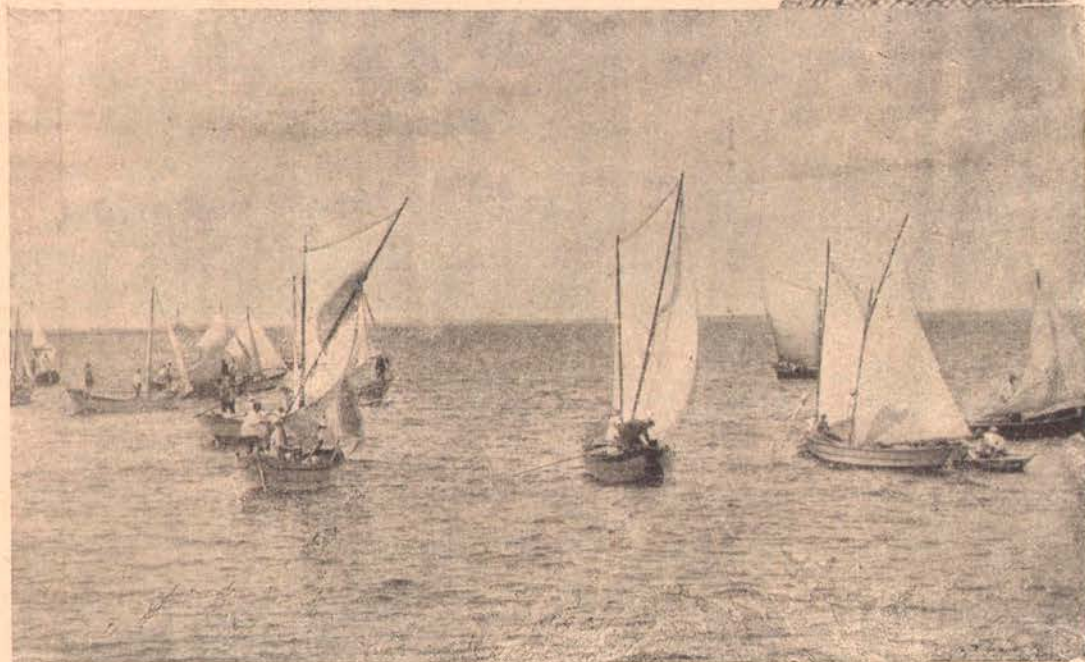
Жита Херсонщини мові!
У вашім золотім огні
Росте гадючий шум Вандеї
Й комуни зоряні пісні...

У золотому морі жита
Важка, дорідна спека знов...
Махнового коня копита
Вже заросли давно, давно!..

13/VII—26.

Т. Масенко.

ФІЗКУЛЬТУРА та СПОРТ

Перегони парусників. Угорі—рибалка-переможець т. Секуцький.

РИБАЛЬСЬКІ ЗМАГАННЯ

Спортивні змагання—сама по собі річ нова. Влаштувують змагання усі, кому не лінє, і фізичні лісти, і гребці, і легкі та важкі атлети.

Але для рибалок Одеського прибережжя було незвичайним святом—перемоги на званні кращого моряка.

Ці не хитрі, „не спеціальні“ змагання організовано в кінці червня.

Вперше подивилися вони на свої шаланди не як на кормилиці, вперше мріяли бути чимсь подібним до забавки.

І тому спочатку якось неохоче виходили в двадцять шаланд; суворі моряки соромливо похилилися, дивлячись на берег, де вже зібраний „болійщиків“ і фотограф становив свій апарат.

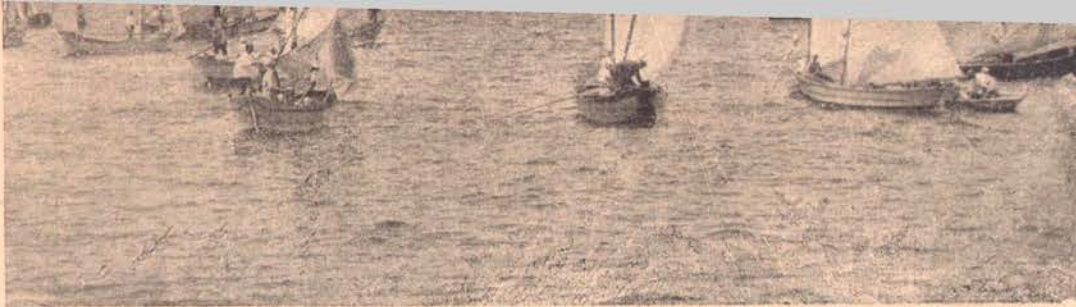
Та щоро вітер надув високі вітрила, хнувши повними грудьми, понесли вони в море вузькі шаланди, рибалки забули все на світі.

І змагання вийшли такі, які, мабуть, ніколи не бувають і в спеціалістів.

Немов крилаті минь, поринали, неслися, вилізши з води все далі й далі шаланди, поки зникли з очей. На березі стояли „болійщики“, лічачи лінії, билися об заклад.

І коли за маяка, похилившись на бік на ходу, маю не черпаючи води, винесли шаланди, напруження дійшло до апогею: так, рибалки мов захопити, навіть, і не знавця.

І, нарешті, коли виявилось, хто переміг, рибалки зрозуміли, що змагання—справді не змагання, і вперше позаздрили своєму товаришеві Секуцькому.

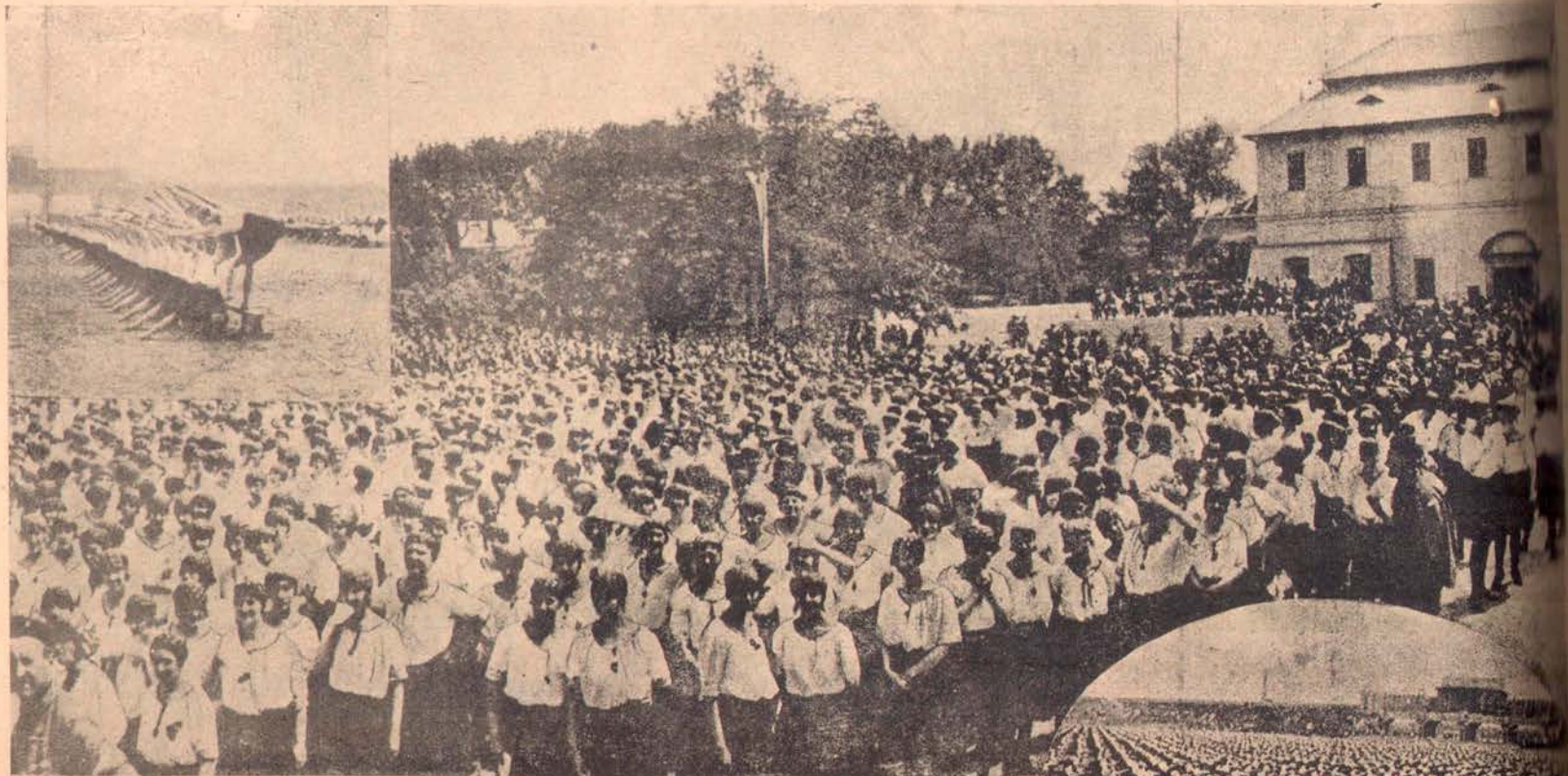
Перегони парусників. Угорі—рибалка-переможець т. Секуцький.

воду все далі й далі шаланди, поки зникли з очей. На березі стояли „болійщики“, лічили ліни, билися об заклад ..

І коли за маяка, похилившись на бік на ходу, маю не черпаючи води, винеслися шаланди, напруження дійшло до апогею: так, рибалки не захопити, навіть, і не знавця.

І, нарешті, коли виявилось, хто переміг, рибалки зрозуміли, що змагання—справді не і вперше позаздрили своєму товаришеві Секуцькому.

III. А

ВСЕСВІТНІЙ ЗЛІТ СОКОЛІВ.

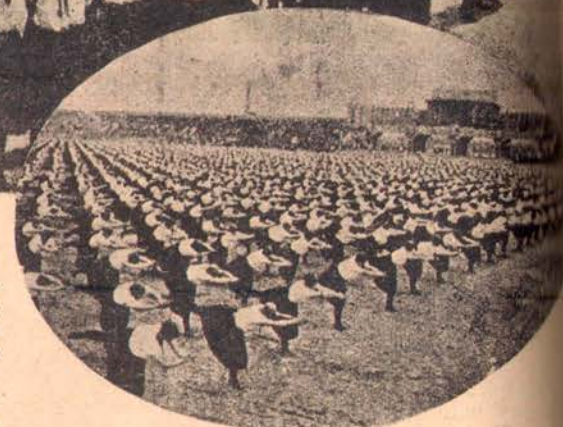
У восьме святкують соколи свій всесвітній зліт. На задній план відійшли всі політичні інтереси, позабуто історію з Бенешовою відставкою і т. і. Усі цікавляться тільки тим, хто переможе на зльоті.

На зліт соколів збралося до 250.000 учасників і гостей. Репрезентовані всі слав'янські країни й сокольські організації багатьох не слав'янських країн: Франції, Італії, Америки, Швейцарії та інших.

Треба зазначити, що сокольський рух щороку стає шовіністичнішим і подекуди від його починає добре тхнути фашизм. Буржуазія все дужче й дужче опановує цим рухом, а робітнича маса поволі відходить від його, утворюючи самостійні пролетарські спортивні організації й союзи.

Може, колись із соколами робітникам доведеться зітнутися, як із ворогами на протилежних боках барикад у громадянській війні...

Леон Фельд.

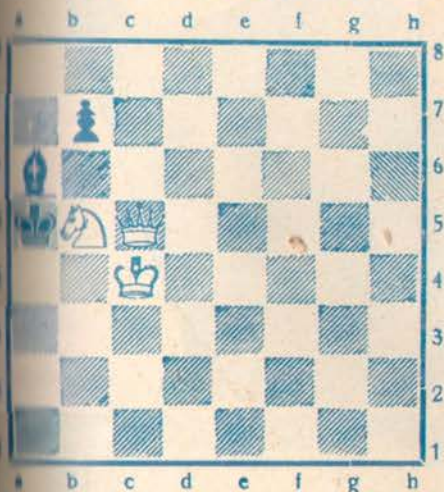

Спортивні вправи соколів.

ШАХИ ТА ШАШКИ

За редакцією І. Л. ЯНУШПОЛЬСЬКОГО.

Задача № 32. А. Савіньяка

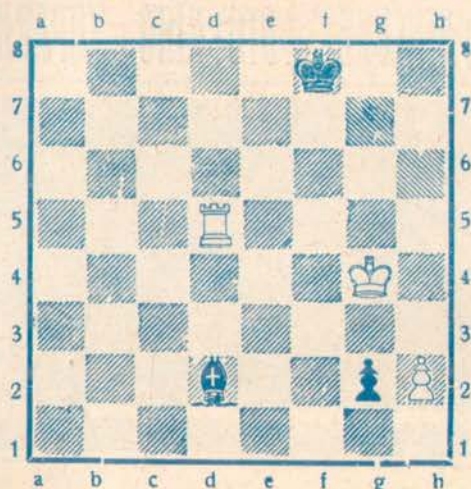

Білі—Кр c4 Фc5 Kb5 (3)

Чорні—Кр a5 Са6 п. b7 (3)

Мат за 2 ходи.

Етюд № 9. А. Троїцького

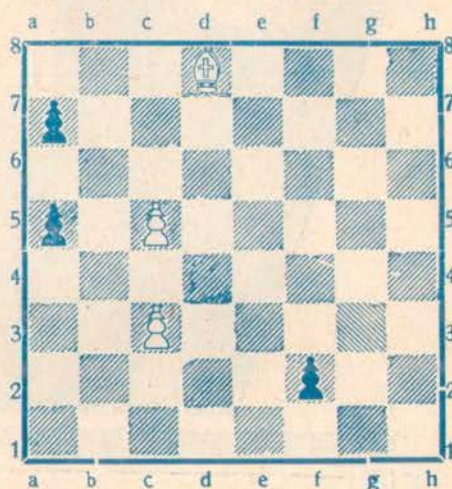

Білі—Кр g4 Тd5 п. h2 (3)

Чорні—Кр f8 Cd2 п. g2 (3)

Нічия

Задача № 27. Я. Фельдмана

Білі—Дd8, т c3, c5, (3)

Чорні—Ш a5, a7, f2, (3)

Білі виграють

Партія № 44.

Гамбит ферзевих пішаків

Відіграна у квітня 1926 р. в Ієні у матчі Німеччина—СРСР

М Фрейдберг.—Харків (ХПЗ) Чорні—А. Фогт.—Шарлоттенбург

1. d2—d4	К g8—f6	16. Ф e5—c3	Т e8—e6
2. К g1—f3	d7—d5	17. С c1—f4	Ф d8—f6
3. e2—c4	e7—c6	18. Ф c3 : f6 ⁵⁾	Т e6 : f6
4. К b1—c3	e7—e6 ¹⁾	19. С f4—e5	Т f6—f5
5. e2—e3	С f8—d6	20. Т f1—e1	С c8—e6
6. П—d3	К b8—d7	21. Т a1—d1 ⁶⁾	f7—f6
7. 0—0	0—0	22. С e5—d6	С e6 : c4
8. e3—e4 ²⁾	d5—e4	23. Т e1—e7	b7 : b5
9. К e3 : e4	К f6 : e4	24. С d6—g3	Т f5—d5
10. С d3 : e4	e6—e5 ³⁾	25. Т d1 : d5	С c4 : d5
11. d4 : e5	С d6 : e5	26. a2—a3	c6—c5
12. К e4 : e5	К d7 : e5	27. С g3—d6	c5—c4
13. e4 : h7 ⁴⁾	К n a8 : b7	28. С d6—b4	e7 : a5

Партія № 45.

Індійська

Відіграна у квітні 1926 р. на міжнародному турнірі у Дрездені

Білі—П. Іонер.—Швейцарія.

Чорні—А. Німцович.—Данія

1. d2—d4	К g8—f6	21. С d2—c1	Т a8—c8
2. c2—c3	e7—e6	22. d4—d5	Кр g8—h8 ⁵⁾
3. К b1—c3	С f8—b4	23. К b3—d2	Т f8—g8
4. e2—e3	0—0	24. С f1—g2	g7—g5
5. С f1—d3	c7—c5	25. К d2—f1	Т g8—g7
6. К g1—f3	К b8—c6	26. Т a1—a2	К h6—f5
7. 0—0	С b4 : c3	27. С g2—h1	Т c8—g8
8. b2 : c3	d7—d6	28. Ф e1—d1	g5 : f4
9. К f3—d2 ¹⁾	b7—b6	29. e3 : f4	С d7 : c8
10. К d2—b3 ²⁾	e6—e5 [!]	30. Ф d1—b3	С c8—a6
11. f2—f4	e5—e4	31. Т a2—e2	К f5—h4
12. С d3—e2	Ф d8—d7 ³⁾	32. Т e2—e3	С a6—c8
13. e2—e3	К c6—c7	33. Ф e3—c3	С c8 : f3 ⁴⁾

Партія № 44.

Гамбит ферзевих пішаків

Відіграна у квітня 1926 р. в Іені у матчі Німеччина—СРСР

М. Фрейдберг.—Харків (ХПЗ)		Чорні—А. Фогт,—Шарлоттенбург	
d2—d4	К g8—f6	16.	Ф e5—c3
К g1—f3	d7—d5	17.	С c1—f4
c2—c4	c7—c6	18.	Ф c3 : f6 ^{b)}
К b1—c3	e7—e6 ¹⁾	16.	С f4—e5
e2—e3	С f8—d6	20.	Т f6—f5
С f1—d3	К b8—d7	21.	Т f1—e1
0—0	0—0	22.	С e5—d6
e3—e4 ²⁾	d5—e4	23.	Т e1—e7
К c3 : e4	К f6 : e4	24.	С d6—g3
С d3 : e4	e6—e5 ^{2a)}	25.	Т d1 : d5
d4 : e5	С d6 : e5	26.	a2—a3
К f3 : e5	К d7 : e5	27.	С g3—d6
С e4 : h7 ⁴⁾	Кр g8 : h7	28.	С d6—b4
Ф d1—h5+	Кр h7—g8	29.	С b4—c3
Ф h5 : e5	Т f8—e8	30.	Т e7—e1

¹⁾ Після цього ходу чорні мають скрутну гру, краще було 4. d5 : c4 e3 пробувати оборонити пішака c4; тут так само можна грати g6—g7 і С f8—g7.

²⁾ Цей хід частково розязує напружене позицію центру і відкриває шлях своєму ферзовому слоніві.

^{2a)} Хід трохи передчасний, правильніш було-б зіграти f7—f5 і засім e5.

³⁾ Білі при гарній позиції виграють пішака і мають всі шанси на виграні партії.

⁴⁾ Краще було-б 18. Фc3—d2, при ході в партії лишилися слони різного кольорів, що дає чорним можливість зробити нічию.

⁵⁾ Не точна комбінація, при ній білі втрачають свого пішака і партія закінчується нічиєю.

Партія № 45.

Індійська

Відіграна у квітні 1926 р. на міжнародньому турнірі у Дрездені

Білі—П. Іонер,—Швейцарія.		Чорні—А. Німцович,—Данія	
1.	d2—d4	К g8—f6	21.
2.	c2—c4	e7—e6	22.
3.	К b1—c3	С f8—b4	23.
4.	e2—e3	0—0	24.
5.	С f1—d3	c7—c5	25.
6.	К g1—f3	К b8—c6	26.
7.	0—0	С b4 : c3	27.
8.	b2 : c3	d7—d6	28.
9.	К f3—d2 ¹⁾	b7—b6	29.
10.	К d2—b3 ²⁾	e6—e5 ¹⁾	30.
11.	f2—f4	e5—e4	31.
12.	С d3—e2	Ф d8—d7 ^{2a)}	32.
13.	h2—h3	К c6—e7	33.
14.	Ф d1—e1	h7—h5 ³⁾	34.
15.	С c1—d2	Ф d7—f5 ¹⁾	35.
16.	Кр g1 : h2	Ф f5—h7 ⁴⁾	36.
17.	a2—a4	К e7—f5	37.
18.	g2—g3	a7—a5	38.
19.	Т f1—g1	К f5—h6	39.
20.	С e2—f1	С c8—d7	40.

Білі здалися.

¹⁾ Гарний хід; на 9... e6—e5 білі грають 10. d4—d5! К c6—a5 11. К d2—b3!

²⁾ Чорні цим ходом задерживають движение пішків g2—g4 і f4—f5.
^{2a)} На 15. Ф e1—h4 чорні грають 15... К e7—f5 16. Ф h4—g5 К f6—h7 17. Ф g5 : h5 К f5—g3 з виграшем якості.

³⁾ Правильніше поле для чорного ферзя.

⁴⁾ Чорні собирають сили для атаки короля білих.

⁵⁾ Цікавий фінал! на 41. Кр f1—e1 чорні дають мат: К h4—f3+ Ф h1×.

ХРОНІКА.

У місці в чемпіонаті Ленінграда 1926 р. зайняв маестро А. Іллін-Жеєвський, 2 і 3—1. Рабинович і 17-літній Ботвінник.

Бірмінгему (Англія) у невеликому шаховому турнірі 1 приз виграв Іллін-Жеєвський, 2—Зноско-Боровський.

30 липня гроемейстер А. Альохін виїхав для шахових гастролей (поїзду Америку. В осени туди-ж виїжджає Е. Д. Боголюбов. В Аме-

риці-ж живе тепер і др. Ем. Ласкер и Канобланко. У міжнародному турнірі у Будапешті 1 приз одержав Грюнфельд (Австрія).

Чемпіонат у жіночому турнірі Франції (12 учасниць) виграла Ж. Фрігар.

Чемпіон СРСР у шашки В. В. Мідков 11 липня грав у Москві одночасно 110 (!) партій з наслідком: + 86—3=21.

ВУФКУ

ВУФКУ

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ФОТО-КІНО УПРАВЛІННЯ

ТІНІ БЕЛЬВЕДЕРА

(З ЖИТТЯ СУЧАСНОЇ ПОЛЬЩІ)

ІІІІ ВЕЛИКОВЕДЬКА

(З ЖИТТЯ СУЧАСНОЇ ПОЛЬЩІ)

НАЙБЛИЖЧИЙ ВИПУСК
(Ялтинська кіно-фабрика)
ВЕЛИКИЙ ХУДОЖНИЙ ФІЛЬМ

Режисер—АНОЩЕНКО
Сценарій—ЗОЛІНА
Оператор—ЛЕМКЕ